

Fakulta
regionálního
rozvoje
a mezinárodních
studí

Mendelova
univerzita
v Brně

Mendelova univerzita v Brně
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studí

Možnosti podpory vysokoškolského vzdělávání mladých lidí v nativní komunitě v oblasti Ccorca v Peru

Diplomová práce

Vedoucí práce:
Ing. Ivo Zdráhal, Ph.D.

Autorka práce:
Bc. Jana Zámečnicková

Brno 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci Možnosti podpory vysokoškolského vzdělávání mladých lidí v nativní komunitě v oblasti Ccorca v Peru vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 10. května 2016

.....

podpis

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala především vedoucímu mé diplomové práce Ing. Ivo Zdráhalovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady, které mi po celou dobu psaní mé diplomové práce ochotně poskytoval. Ráda bych také poděkovala starostovi regionu Ccorca, který mi poskytl potřebné informace ke zpracování mé diplomové práce. Velké díky patří klíčovému informátorovi Bernerovi Barcena Luza, který mi poskytl kontakt na komunitu v Ccorce a po celou dobu mé diplomové práce mi byl svědomitým a zodpovědným informátorem. Také děkuji psycholožce PhDr. Petře Fil'ové, Ph.D. za poskytnutí odborných rad před i během zpracování výzkumu a své rodině, která mi byla při psaní diplomové práce oporou. Chtěla bych také velmi poděkovat své fakultě za možnosti výjezdů, které jsem během svého studia mohla absolvovat, za inspiraci a poskytnutí zázemí pro vlastní výzkum.

Abstrakt

ZÁMEČNÍKOVÁ, J. Možnosti podpory vysokoškolského vzdělávání mladých lidí v nativní komunitě v oblasti Ccorca v Peru. Diplomová práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016.

Cílem diplomové práce je analyzovat a vyhodnotit současné možnosti vysokoškolského vzdělávání mladých lidí v nativní komunitě v Peru v oblasti Ccorca. První část práce obsahuje literární rešerši, která se věnuje vzdělávacímu systému a vzdělávání v Peru, obecné problematice spojené s bariérami v přístupu ke vzdělání mladých lidí pocházejících a žijících z/v nativních komunitách. Autorka se též věnuje sociologickým aspektům, jež mohou tento potenciální problém ovlivňovat. Vedle dostupných statistických údajů, byl proveden i vlastní výzkum v konkrétní komunitě. Pozornost byla v rámci tohoto výzkumu věnována nejen poznání současných bariér pro studium členů komunity na vysoké škole, ale i pochopení povahy těchto bariér. Tyto poznatky se staly východiskem pro návrh a vyhodnocení konkrétního modelového projektu, v podobě předuniverzitní akademie, která vychází z potřeb komunity a má potenciál zmírnit stávající bariéry v přístupu k vysokoškolskému vzdělání.

Klíčová slova: vzdělání, nativní komunity, Ccorca, Peru, modelový rozvojový projekt

Abstract

ZÁMEČNÍKOVÁ J. Opportunities in higher education for the young persons in the native community in Ccorca in Peru. Thesis. Brno: Mendel University in Brno, 2016. The aim of the thesis is to analyze and assess the current capabilities of higher education for young people in the native communities in Peru in Ccorca. The first part contains a literature search which is dedicated to the education system and education in Peru, general issues related to barriers in access to education for young people coming and living on / in the native communities. The author analyzes the sociological aspects that may influence this phenomenon. With the help of the statistical information available the author defines the situation of the problem of education in the native communities. Attention was paid to this research not only to understanding the current barriers for community members to study at the university, but also understanding the nature of these barriers. These findings became the basis for the design and evaluation of a particular model project, in the form of pre-university academy that meets the needs of the community and has the potential to overcome existing barriers in access to higher education.

Keywords: education, native communities, Ccorca, Peru, a model of development project

Seznam zkratk

NGO – Non-Governmental Organization-Nezisková organizace

Obsah

Obsah	7
1. Úvod	9
2. Cíl a metodika diplomové práce	10
3. Základní východiska	12
3.1. Krátkce o Peru	12
3.2. Základní charakteristika regionu Ccorca	13
3.3. Vzdělávací systém v Peru	14
3.4. Vzdělávání v nativních (horských) komunitách v Peru	15
4. Možnosti a bariéry ve vysokoškolském vzdělávání mladých lidí z komunity Ccorca	21
4.1. Design výzkumu mezi členy komunity.....	22
4.2. Interpretace výsledků	29
4.2.1. Charakteristika výzkumného vzorku.....	29
4.2.2. Vnímání osobní a profesní budoucnosti.....	30
4.2.3. K otázce motivace vzdělávat se	34
4.2.4. Kontext rodinného zázemí	37
4.2.5. Dopravní možnosti a mobilita	39
4.2.6. Znalost španělštiny jako bariéry vzdělávat se	41
4.2.7. Vliv zdravotního stavu a výživy	42
4.2.8. Otevřené otázky	44
4.3. Přání studentů Ccorca	45
4.4. Shrnutí poznatků z provedeného výzkumu	46
4.4.1. Možné návrhy na zlepšení stávající situace.....	49

5. Návrh modelového řešení	50
5.1. Vymezení konkrétního problému a možné řešení	50
5.2. Potenciál navrhovaného řešení	51
5.3. Aktivity projektu a návrh způsobu jejich realizace.....	52
5.4. Finanční aspekty projektu.....	56
5.5. Shrnutí a vyhodnocení potenciálních přínosů a rizik realizace modelového projektu	59
6. Závěr.....	62
Použité zdroje	67
Seznam příloh.....	I
Příloha I: Okruhy otázek semi-strukturovaného rozhovoru.....	II
A) Španělská verze	II
B) Česká verze	V
Příloha II: Fotografie a mapa z navštívených míst	VIII
Politický sněm ve venkovském odlehlém regionu v horách poblíž Cuzca.....	VIII
Příloha III: Počet obyvatel v komunitách a počet vzdělaných.....	IX
Příloha IV: Rozhovor s ředitelkou nadace Inka	XI

1. Úvod

V roce 2013 jsem měla možnost navštívit nezapomenutelnou oblast v Peru. Ccorca je nejchudší částí regionu Cuzco. Když se projdete centrem Ccorcy a bavíte se s místními dětmi, zjistíte, že mají spoustu snů a vizí. Nejen o sobě a o své rodině, ale o celé oblasti, ve které žijí a o celé zemi. Pak si promluvíte s místním starostou a zjistíte, že je téměř nemožné, aby tyto děti studovaly vysokou školu. Pročtete si statistiky místního regionu a zjistíte, že skoro nikdo odtud ještě nestudoval na vysoké škole. Potom se podíváte na hodinky a zjistíte, že je devět ráno. Tohoto času běží život na území České republiky podle úplně jiných pravidel. Děti mají povinnou školní docházku, a na to, aby v devět ráno nebyli ve škole, musí mít pádný důvod. V Peru se naopak porozhlédnete po okolí a spatříte malé děti, jak místo toho, aby se trápily nad matematickým příkladem, pomáhají rodičům se zemědělstvím a farmařením. Největšími problémy peruánského venkova jsou chudoba, nedostatek sebevědomí, špatná školní docházka, alkoholismus, hrubé zacházení se ženami a pracovní nasazení dětí na poli (3).

Tuto práci píše právě se zájmem o budoucnost těchto dětí, a když jsem se o toto téma začala více zajímat, zjistila jsem, že současná podoba vzdělávacího systému v Peru vytváří řadu bariér právě pro tyto děti. Studijní plány vysokých škol v Peru často nenavazují na středoškolské a tak studenti po absolvování střední školy nejsou dostatečně připraveni na možné studium na vysoké škole. Vlastně spousta z nich odejde ze vzdělávacího systému hned po základní škole, i když by měli potenciál vysokou školu studovat a dokončit ji. Nicméně i cesta těch, kteří se rozhodnou studovat vysokou školu, není jednoduchá. Z hlediska přípravy, v ideálním případě, je v jejich regionu možnost navštěvovat (i když placené) předuniverzitní vzdělávání, které je dobře připraví na studium na vysoké škole. Až 70 % budoucích studentů v Peru projde tímto předuniverzitním vzděláváním. Jestliže by však existovala příležitost se lépe připravit na studium na vysoké škole i pro ty, kteří žijí v odlehlých komunitách a nemají tak tolik možností začít studium, mohlo by to dozajisté změnit situaci v těchto regionech. Tímto tématem a samotnými studenty z Ccorcy se zabývá moje diplomová práce.

2. Cíl a metodika diplomové práce

Cílem diplomové práce je *analyzovat a vyhodnotit současné možnosti mladých lidí v nativní komunitě v Peru (oblast Ccorca) vysokoškolsky se vzdělávat*. V návaznosti na naplnění tohoto cíle, navrhnout základní rysy modelového rozvojového projektu, který by posloužil ke zlepšení stávající situace v komunitě. Tento komplexní cíl byl dekomponován do následujících podcílů:

- Charakterizovat současný stav vzdělávacího systému v Peru. V rámci toho se věnovat problematice vzdělávání v nativních komunitách,
- analyzovat možnosti a bariéry vysokoškolského vzdělávání mladých lidí v konkrétní nativní komunitě v Peru,
- výsledky výzkumu interpretovat za účelem identifikace potřeb komunity a jako východisko tvorby modelového rozvojového projektu,
- navrhnout modelový rozvojový projekt s potenciálem zlepšení stávajícího stavu v komunitě,
- shrnout dosažené výsledky a formulovat závěry práce.

Prvním krokem v postupu řešení byla charakterizace současné situace na základě aktuálních dat získaných literární rešerší a vlastním terénním výzkumem. V příslušné části práce jsou vysvětleny klíčové pojmy, které se týkají vzdělávání v Peru, a problematiky podpory vzdělávání v nativních komunitách. Další část práce se věnuje přímo regionu Ccorca a návrhem konkrétního projektu. Výsledky vlastního výzkumu jsou interpretovány za pomoci odborné české i zahraniční literatury. Data získaná v komunitě však nemohou být zobecňována na celou peruánskou nebo kečuánskou společnost.

Hlavním úkolem rešerše bylo vytvořit přehled literatury o konkrétním tématu, jež vyústí v určitý obraz o dané problematice (30). Pro dokreslení řešené situace je práce doplněna o nejaktuálnější statistické údaje z místní oblasti. Antropologický výzkum prošel od 80. let revizí objektivního způsobu zkoumání a bylo zjištěno, že během zkoumání určité komunity je vědec při svých interpretacích být nevědomě ovlivněn sám sebou a svým pohledem na komunitu.

Způsob tvorby práce vychází z antropologických metod, kde je vědecký výzkum založený na vyprávění. Vyprávění neboli narativní konstrukce je charakterizovaná jako přístup k sociálnímu výzkumu, ve kterém jsou data konfigurována do diachronických nebo příběhových formátů (44,45). V této práci jsem záměrně zvolila jiný přístup k výzkumu tím, že nabízím příběhy dotýkající se vlastní zkušenosti. Způsob vyprávění má své kořeny v postmodernismu, který nahlíží na znalosti a jazyk jako relační a generativní, konstruující se západními myšlenkami jedince jako autonomního znalce, který může vytvářet nebo objevovat znalosti, které mohou být přeneseny na jiné osoby (44,45).

To je jedním z důvodů, proč je práce psaná v ich formě. Dalším z důvodů práce psané v ich-formě je zvolený typ výzkumu, jedná se o participační výzkum, který tuto formu podporuje.

Část práce, kde se věnuji interpretaci výsledků terénního šetření, byla zvolena jako nejvhodnější metoda forma kvalitativního výzkumu. Ta je definována jako „proces hledání porozumění, založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří kompletní holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách (32).“ Bližší informace k metodologii vlastního výzkumu v komunitě jsou uvedeny ve 4. kapitole.

Pro upřesnění bych ráda uvedla i tyto informace. V práci pracuji s pojmem region, ale ve skutečnosti se jedná o distrikt, což je pojem, který v českém jazyce nemá ekvivalent. V českých rozměrech se dá říci, že zvolený region výzkumu jménem Ccorca je menší okres. Peru se dělí na 25 regionů, které se dále dělí do 180 provincií. Malou územně-správní jednotkou je distrikt. Ccorca je tedy distriktem a spadá do regionu Cuzco a do provincie Cuzco. Ccorca má ještě své malé komunity.

Co se týká části práce, která je věnovaná vyhodnocení výzkumu, rozhovory byly vyhodnoceny a zpracovány metodou otevřeného kódování podle knihy Strauss a Korbinová. Rozhovory byly nahrány na diktafon, poté přepsány a přeloženy, v programu excel okódovány a poté kvantifikovány. (31,32,33)

3. Základní východiska

3.1. Krátce o Peru

Peru je zemí tichomořské oblasti Jižní Ameriky. Země je umístěna v polovině Jižní Ameriky v Tichém oceánu mezi šířkou $0^{\circ} 2' a 18^{\circ} 21' 34''$ jižní šířky a poledníky $68^{\circ} 39' 7' a 81^{\circ} 20'$ délky $13''$. Peru je třetí největší zemí Jižní Ameriky ($1\,285\,216\text{ km}^2$). Má tři velmi odlišné geografické regiony: pobřeží, hory a džungli. Peru má rozsáhlé území a velmi rozmanitou strategickou polohu v centru Jižní Ameriky na nejrozsáhlejším oceánu na planetě. Má geografickou polohu vyčnívající napříč řeky Amazonie a Brazílie k Atlantickému oceánu.

Řetězec And, který překračuje Peru a spojuje se s Ekvádorem, Kolumbií, Bolívií, Venezuelou, Chile a Argentinou skrz trasy, které Inkové následovali a vytvořili tak obrys legendární incké stezky. Ze strany Pacifického oceánu, Peru se spojuje se zeměmi APEC, nejdůležitějším a nejbohatším trhem, který má největší růst na světě. Peru je zemí, které má téměř každé klima na naší planetě s významnými přírodními zdroji, minerály a energiemi.

Peru je však stále spojováno i s chudobou a to zejména ve venkovských oblastech, které jsou bohaté na přírodní zdroje, jako např. zemní plyn a různé minerály, které jsou zde těženy a poté exportovány do zahraničí. Toto je současný vzorec (ne)rozvoje, právě u řady nativních komunit žijících v těchto venkovských oblastech. Vidíme tedy rozpor mezi přírodními zdroji a bohatstvím exportovaným z míst, kde žijí lidé potýkající se s chudobou. Je to fakt, který se nezměnil již po dobu posledních 30ti let. Od roku 1990 ekonomika Peru zaznamenala velký pokrok v hospodářském rozvoji a od roku 2002 rostla v průměru o 6,4 % ročně. Ekonomický růst je způsoben právě výrazným vývozem přírodních produktů, jako jsou minerály, kovy, a nebo též i potraviny. V roce 2011 Peru měla jednu z nejrychleji rostoucích ekonomik na světě a je zařazena Světovou bankou jako vyšší střední příjmová země. OSN ji řadí jako lidsky rozvinutou zemi. Pokud se podívám širším pohledem na zemi Peru, věřím, že její rozvoj bude pokračovat i přesto, že výzvami jsou korupce, slabost institucí a nízká úroveň vzdělání. (1,22)

3.2. Základní charakteristika regionu Ccorca

Studovaný region Ccorca se nachází v provincii Cuzco, v regionu Cuzco v andském pohoří jižního Peru. Ccorca je zasazena vysoko v Andách, 21 km od města Cuzca, které pokrývá 71 987 km², což je 5,2 % území celého státu. Nachází se 3600 m.n.m. Je jedním z největších regionů v Peru. Cuzco z hlediska územně-správního členění rozděleno na 13 provincií, ty jsou dále rozděleny do 108 okresů. Vzhledem k různým nadmořským výškám má region rozmanité klimatické a fyzicko-geografické podmínky, což je skutečnost, která hraje důležitou roli pro způsob zemědělské výroby a rozložení obyvatelstva. Hlavní průmyslová činnost se koncentruje na těžbu, což představuje 22,4 % hrubé přidané hodnoty v regionu, stavební sektor tvoří 14,5 %, služby 11, 2 %, zemědělství, myslivost a lesnictví 10,7 %, zpracovatelský průmysl 8,6 % a jiné ekonomické aktivity 32,6 %. Mezi hlavními plodinami pěstovanými v oblasti v roce 2011 byly: brambory, káva, kukuřičný škrob a juka. (1) Etnicita v Ccorce je kečuánská. Kečua je souhrnný termín pro domorodé etnické skupiny v Jižní Americe, kteří mluví kečuánsky. Kečua lze nalézt v Kolumbii, Argentině, Peru, Bolívii, Ekvádoru, Chile. Mateřským jazykem je kečuánština a většina obyvatel se věnuje zemědělství. Nachází se zde školka, základní a střední škola, ve kterých se vyučuje bilingvně a to kečuánsky a španělsky. Je tam jediná silnice, která se vine z předměstí Cuzca přes hory do centra obce Ccorca. Je jediným venkovským, indiánským regionem v Cuzcu. Ccorca představuje to, co v Cuzcu zbylo z Andského způsobu života. Typické venkovské farmářské komunity se nachází na pomezí mezi moderní a tradiční společností, v nebezpečí, že ztratí své kulturní dědictví a tradiční způsob života ve stále více globalizované kultuře moderního Peru.

Tento region patří do skupiny chudých oblastí (57,4 % obyvatel regionu spadá do této skupiny) a kriticky chudých oblastí (27,8 % obyvatel) v zemi. Ccorca je nejvíce znevýhodněným distriktem v Cuzcu. Podle posledního sčítání lidu obyvatel a obydlí, je počet obyvatel Ccorca 2 343. Z toho 1 714 žije ve venkovských oblastech (73,2 %), 51,3 % všech obyvatel tvoří ženy, zbytek muži a 46,1 % děti a dospívající. Populace od

0 do 5 let věku činní 353 osob (174 od 0 do 2, a 179 od 3 do 5 let). Počet dětí na základní škole (6 až 11 let věku) je 340. Skupina teenagerů (od 12 do 17 let) je 293.

Možnost přístupu k moderním technologiím a komunikaci je v rámci této komunity zajišťován satelitní anténou, která se ale nachází v samotném městě Ccorca, a obecně je tak dostupnost pro obyvatelstvo velmi problematická. Internetové připojení je též pouze v tomto hlavním městě okresu. Obyvatelé regionu by postupem času rádi získali i signál pro mobilní telefony (1, 5, 8).

Kromě výše zmíněných škol v Ccorce neexistuje přítomnost státních institucí, policie, ani reprezentativní státní správy. V obci Ccorca sídlí starosta. Podle údajů poskytnutých na Infobarometru, 65,9 % všech dětí ve věkovém rozmezí od 3 do 5 nechodí do školy (118 dětí). Až 8,5 % všech dětí nemá ani rodný list, což představuje značný problém a zdroj vyloučení z možností získávat veřejné statky poskytované státem (1,5,8).

K tohoto přehledu prezentovaného ve výše uvedeném textu je zřejmé, že život v Ccorce není (obzvláště pro člověka ze západu) jednoduchý a právě děti a mládež z tohoto okresu jsou ve značně znevýhodněné situaci a toto riziko vyloučení ohrožuje jejich plnohodnotný a zdravý vývoj. Přitom právě tato generace mladých lidí by měla být budoucí hybnou silou rozvoje svého domovského regionu.

3.3. Vzdělávací systém v Peru

Vzdělávací systém v Peru, i když prošel reformou v roce 1996, která rozšířila povinnou školní docházku přístupnou dětem ve věku 5-16 let, čelí řadě výzev. V praxi není tento systém dokonce sám o sobě přístupný některým z dětí, mnoho z nich žije právě ve venkovských regionech.

Vzdělávání dětí v Peru začíná předškolní výukou, která trvá od 3 do 5 let. V Peru jsou tři stupně škol: základní, střední a vysoké. Mohou být státní, soukromé i církevní. Základní škola má 6 tříd (ročníků) a střední 5. Odborné vzdělávání je také k dispozici u různých technologických institucí a dalších podobných zařízení. Jde však o víceméně soukromé vzdělávání. Odborné školy často vyžadující 3 roky studia, jsou pod dohledem Ministerstva školství, které jim uděluje licenci technických profesionálů. Vysoká škola

má 4-6 a více let, záleží na typu studia. Vysokoškolské vzdělání je k dispozici od soukromých až po veřejné-technické vysoké školy a univerzity (3,4,5).

Prezident Juan Manuel Santos v lednu roku 2016 podepsal dekret o zvyšujících se mzdách učitelů ve veřejném sektoru. Zvýšení pro rok 2016 bude 9,77 %, což představuje nárůst o tři procentní body nad úroveň inflace. Podle něj je vzdělání to, co pomáhá mít Peru spravedlivější zemi. Oblast vzdělávání je dle jeho slov jedním z pilířů politiky jeho vlády (43).

3.4. Vzdělávání v nativních (horských) komunitách v Peru

Situace se vzděláváním je obzvláště problematická u nativních (často odlehlých horských) komunit. Typické bariéry jsou např. jazyková výbava, školská infrastruktura, podpora vlády, nedostatečně kvalifikované lidské zdroje (lékaři, učitelé), korupce, zdravotní stav obyvatel (podvýživa, nadváha), jiné postavení mužů a žen, nedokončené vzdělání, brzké těhotenství, sexuální vzdělání obyvatel. Popisu těchto souvislostí je věnován následující text.

Co se týká jazykového vzdělání studentů, základní školy bývají bilingvní, dvojjazyčné. Vyučování probíhá v mateřštině dětí, v kečuánštině a ve španělštině. V první a druhé třídě se učí ze 70 % předmětů v kečuánštině a 30 % předmětů ve španělštině. Ve třetí a čtvrté třídě se tento poměr vyrovnává a od šestého ročníku se učí 30 % předmětů v kečuánštině a 70 % ve španělštině. Konkrétní situaci může přiblížit následující příklad. Jeden den se probere látka v kečuánštině a druhý den totéž ve španělštině. Realita je pak taková, že v danou chvíli se to učí tak a pak hned zase onak. Španělština dětí není na dostatečné úrovni a mají pak problém i porozumět vlastnímu obsahu vyučované látky. Je to pro ně matoucí. Češka, která učila děti v chudé oblasti v Peru říká, že v matematice se například učili číslovky v kečuánštině a znaménka ve španělštině. Setkáte se však v nativních komunitách s lidmi, kteří mají znalost pouze domorodého jazyka (3). Po základní škole děti mohou přejít na střední školu a pro mnoho dětí, zejména z venkovských oblastí, je obtížné se přizpůsobit této nové úrovni, přechodu ze základní školy na střední. Roli hraje i to, že doposud byly zvyklé jen na jednoho učitele. Studenti v Peru nosí povinně uniformy, což souvisí i s jakousi národní

hrdostí. Tento fakt se odráží i v jejich odpovědích v mém výzkumu. Základní školy se nacházejí po celé zemi. Peruánci cítí velmi silně, že mladší děti musí získat vzdělání, aby se zlepšila jejich životní situace. Nicméně statistické údaje svědčí o tom, že není dostatek středních škol a spoustu studentů tak ukončuje studium. Ministerstvo školství nemá dostatek financí na vybudování dostatečného množství středních škol (14). To potvrzuje i rozhovor na místní vládě, kde nám bylo sděleno, že vláda sama nerozděluje finance rovnoměrně a podporuje spíše oblasti, kde jsou turisticky významné památky, jako například Machu Picchu. (Juan Antonio, osobní sdělení, 2013). Indiánské regiony tak pro ně nejsou prioritou a tento fakt se pak stává zdrojem napětí v peruánské společnosti. Podle posledních průzkumů se největší počet konfliktů v Peru soustředí, vedle ochrany životního prostředí (což ovšem taktéž souvisí se způsobem získávání tohoto bohatství – těžbou), je to nerovnoměrná distribuce bohatství v celé společnosti nebo nerovnoměrná redistribuce bohatství státem (10). Od roku 2006 si tyto střety vyžádaly až 131 mrtvých osob.

Podle statistik Světové banky dosahuje podíl venkovského obyvatelstva v Latinské Americe 21 %. V Peru je to ještě větší podíl a to 23 % venkovského obyvatelstva. V těchto oblastech je jeden a půl milionu studentů, pracuje zde 96.000 učitelů ve 44.000 vzdělávacích institucích. To představuje v průměru 2 učitele na instituci a 15 žáků na učitele. Ze všech vzdělávacích institucí je téměř 22.000 primárních, což odpovídá 90,5% z celkového počtu. Problémy vzdělávání na venkově jsou dlouhodobé, někteří odborníci se shodují na tom, že existuje normativní základ, který by mohl být začátkem konfrontace obyvatel těchto regionů s vládními úřady a dalším zdrojem napětí v peruánské společnosti. Existuje však mnoho objektivních obtíží, proč je vzdělávací systém v těchto regionech tak nedostačující: klima a distanční faktory, nedostatek všeho druhu. Nedostatek politické vůle je nicméně patrný. Na čem by se mohlo pracovat, je plánování školního roku. Klimatické faktory a přírodní jevy mají vliv na průběh školního roku. Tyto podmínky způsobují, že rodiče neposílají své děti studovat. Také je problém se vzdáleností školy a domova, což je hlavně ve venkovských oblastech, v horách a v Amazonii. Vzdálenost způsobuje absenci dětí ve škole. Absence se samozřejmě odráží na studijních výsledcích. Přitom existuje norma, která říká, že

regionální samosprávy mohou přizpůsobit školní kalendář k charakteristice jeho území. Pro střední školy existuje model školy, která může být možností v případě hodně rozptýlených venkovských oblastí, tzv. střídavá škola. Funguje tak, že studenti bydlí na internátu vedle školy a po dobu patnácti dní tam zůstávají a chodí do školy. Na zbytek dní v měsíci se vrací do komunit, ve kterých žijí. Aktivitu studentů začínají kolem šesté nebo sedmé hodiny ráno a končí kolem deváté nebo desáté večer. S tímto způsobem vzdělávání jsem se setkala i v Nikaraguy, kdy program opravdu končil až v pozdních večerních hodinách. Vláda finančně podporuje studenty, v Nikaraguy jim dává stipendia a v Peru jim hradí pobyt na internátu. Díky této formě výuky studenti získají větší objem odučených hodin než by dostali během standardního školního roku (ale za podmínek klasického nastavení školské docházky). Z ministerstva školství mám informaci, že v Ccorce není tento typ internátu dosud zaveden, ale vláda to má v plánu (Diego Gutierrez 2016, osobní sdělení). Je také důležité, aby infrastruktura školy odpovídala přírodním podmínkám a klimatu v oblasti. Další aspekt, který je potřeba v této oblasti zlepšit je odborná příprava učitelů. Tento problém má několik rozměrů. Až 70 000 učitelů v Peru nemá pedagogické vzdělání, existují nedostatky v najímání kvalifikovaných pracovníků právě u dvojjazyčných bilingvních škol. Horší kvalita života kvalifikované učitele do těchto oblastí příliš neláká.

Dalším problémem, který se vyskytuje a zabraňuje tak rozvoji ve vzdělávání na venkově je korupce úředníků ve školství. Další bariérou, která může bránit v přístupu ke vzdělávání je zdravotní stav místních obyvatel. Ve venkovských oblastech je velmi vysoká míra nemocí, které postihují studenty. Jedním z důvodů jsou statistikami uváděny klimatické důvody a dalšími nedostatečná hygiena, podvýživa a výraznou roli hraje nedostatek zdravotní péče a zdravotní vzdělání v této oblasti. Dovolím si fakta doplnit drobným příkladem přímo z peruánských hor. Měla jsem možnost vyjet pojiždnou nemocnicí do vzdálených komunit v Andách. Setkala jsem se tam s postarší ženou, která se snažila pomocí bylinek vyléčit zlomeninu ruky. Neuměla španělsky, tak jí v kečuánštině lékaři vysvětlovali, že se takto léčit nemůže. Nikdo z nás netušil, jak dlouho tam paní se zlomeninou posedávala. Lékaři poté svolali Kečuánce na zdravotní a hygienickou osvětu v centru města. O účasti lidí na této osvětě si nejsem jistá,

vzhledem k tomu, že by museli sejít někdy i desítky kilometrů pěšky. Lékaři si po cestě stěžovali, jak nedostatečný je stav odborníků ve vzdálených komunitách a ochota místních lékařů k lidem dojíždět. Ve vesnických oblastech například neexistuje gynekologie, spousta žen nenosí spodní prádlo a tak dochází ke špatné hygieně, která vrcholí dětskou úmrtností, což je výrazným sociálním problémem charakteristickým pro venkovské Peru. Další smutnou skutečností je fakt, že se již několikrát v minulosti stalo, že lidé při snaze vyhledat lékařskou pomoc v tak vzdálených komunitách, po cestě zahynuli. Nyní to místní lidé řeší vysílačkami, kde mají dobré spojení s lékaři z pojezdne nemocnice. Místní starosta vesnice Ollantaytambo se nechal inspirovat při svém pobytu v USA pojezdnou nemocnicí, která nyní v oblasti dobře funguje. Kdyby se tento projekt dal zrealizovat i v jiných oblastech, určitě by to bylo pro vzdálené komunity přínosem. Avšak i mezi starosty panuje určitá rivalita, korupce a utajení svého „know-how“(18). Život vesnice záleží na iniciativě a aktivitě místního starosty, jeho kontaktech a politickém postavení.

Nižší postavení žen ve společnosti je další skutečností peruánského venkova. Tento fakt se projevuje na gramotnosti, výši příjmů, kriminalitě a preferenci ve vzdělávání. Podle údajů Inei (statistického úřadu v Peru) z roku 2012 je 76 % žen evidováno jako negramotných. Ženy mají také výrazně nižší příjmy. Téměř 30 % peruánských žen, které žijí ve venkovských oblastech, nemohou docházet na střední školu. V případě mužů je to 22 %. Národní síť zabývající se vzděláváním žen informuje, že když dívka nedokončí základní školu v určitém věku, je velmi obtížné, aby pokračovala na střední škole. Propad kvality počátečního vzdělávání může mít vážné důsledky pro rozvoj celé společnosti. (39) Ženy z venkova, starší 24 let, mají menší stupeň vzdělání než muži. Tyto jevy vytváří chudé, zranitelné a vyloučené skupiny populace. Až 87 % žen na venkově je obětmi domácího násilí. Podle dokumentu (20, 21) zveřejněném Kanadskou vládou na stránkách Unicefu, se v jedné venkovské oblasti blízko města Pucallpa v Peru vyskytuje 94 % žen, které jsou obětmi sexuálního násilí. Je to víc než alarmující číslo. A z těchto žen je 77 % mladších 18 let. Dvanáctiletá Rosa v dokumentu zmiňuje, že spousta děvčat zanechá studií, protože otěhotní. Když pak mají děti, už se jim do školy kvůli studu nechce vracet. Toho jsem byla sama svědkem ve slamu v Limě, kde jsem se

setkala s patnáctiletou matkou. V Peru je 12 % dívek ve věku mezi 15 a 19 věkem těhotných. Na venkově je jich až 19 % a v Amazonii 25 %. Otěhotnění je tedy hlavním důvodem toho, proč dívky nedokončí školu. Taky tomu přispívá typický pohled rodičů, kteří si myslí, že jejich dcery by studovat neměly. Zastávají názor, že se mužům bude dařit lépe, proto preferují studium svých synů. Podle Ministerstva školství v Peru dospívajících ve věku 17-18 jen 42,5 % obyvatel ve venkovských oblastech dokončilo základní školu. Demografické údaje jasně napovídají, že otěhotnění teenagerů se zvyšuje s nižší úrovní vzdělání. Statistiky z roku 2012 ukazují, že je zde 34,9 % těhotných dospívajících žen, které mají základní vzdělání v porovnání s adolescenty s vysokoškolským vzděláním, kterých je 4,5 %. Ve venkovských oblastech má zpoždění školní docházky více než 33 % domorodého obyvatelstva. Obecně dalším problémem je sexuální vzdělávání, vysoký výskyt pohlavních nemocí (od roku 2014 31 893 diagnostikováno s AIDS), dále problémy s podvýživou a nadváhou. Nadváha je častější ve městech. V celé zemi jí trpí zhruba 23,6 % adolescentů. Dívky ve věku 15 až 19 let trpí v 17,7 % anémií (snížilo se z 29 %). Je to problém výživy, nevyvážené stravy a nedostatek železa v potravinách (20, 21).

Kromě již zmíněného častého násilí na ženách, je další problematikou venkovských oblastí diskriminace Kečua obyvatel. V Peru je kečuánsky mluvících více než 4,5 milionu obyvatel, což představuje 15 % celkové populace. Navzdory této významné části populace je kečuášтина až druhým oficiálním jazykem v Peru (hned po španělském). Důvodů k diskriminaci je hned několik, ngramotnost či tradiční způsob života. Kečuánci se cítí často opomíjeni a diskriminováni - politicky, ekonomicky a společensky. Avšak podle etnoložka paní Křížové je představa čisté kultury mýtus. Podle ní, žádné lidské společenství nežije v izolaci. Evropané se naučili něco od Jihoamerických indiánů a naopak. Od Kolumbova vylodění byli Indiáni v Jižní Americe začleňováni do koloniální společnosti a měli od začátku jistá privilegia. Po vzniku samostatných států v Latinské Americe v 19. století, kdy nastala tvrdá asimilace, tyto privilegia ztratili. Z historie si můžeme povšimnout, že Kečua byli otroky Kreolů a poté Španělů. První stát, který uznal existenci domorodých etnik jako svébytných politických a kulturních entit, bylo Mexiko až v roce 2001. V koloniální době však mohli Indiáni

používat ve španělských koloniích svůj jazyk a i žít ve svých komunitách. Dokud odevzdávali daně, nikoho nezajímalo, jak si řeší své vlastní záležitosti (23).

Ccorca je jediným indiánským regionem v Cuzcu a nijak překvapivě, také nejchudším. 48 % obyvatel je negramotných a jen 15 % dětí splňuje národní normy čtení. Tyto drastické úrovně negramotnosti udržují právě rasismus a marginalizaci, kterým čelí Kečuánci. Staví je to do pozice, kdy nejsou připraveni na realitu zvyšující se modernizace. Pozitivními faktory, které naopak ve studiu působí jako podpůrný prvek, jsou podpora rodiny, přátel a komunity a také jakási motivace a touha něčeho dosáhnout. Tyto témata si přiblížíme v další části práce. Je zřejmé, že právě vzdělání může být klíčem ke zlepšení kvality života domorodých dětí a jejich rodin v regionu Ccorca(22).

4. Možnosti a bariéry ve vysokoškolském vzdělávání mladých lidí z komunity Ccorca

V předchozí kapitole jsem již nastínila možné bariéry pro získání vysokoškolského vzdělání v Peru. V následujícím textu rozeberu, které z těchto obecných problémů jsou platné i pro Ccorcu a co jsou specifické problémy Ccorcy.

V roce 2013 jsem byla v Peru, kde jsem se věnovala krátkodobému terénnímu výzkumu v distriktu Ccorca, provincie Cusca. Tento distrikt jsem si vybrala z důvodu, že vykazoval statistické údaje odpovídající nejvíce znevýhodněnému distriktu. Oproti jiným provinciím Cusca právě Ccorca vykazuje největší negramotnost, a nevzdělanost místních obyvatel. Ccorca trpí řadou sociálních problémů (8,5, 1).

I zde je jednou z bariér vzdálenost komunit od vzdělávací instituce. Na silnicích a na inckých stezkách v distriktu Ccorca skupiny až 600 dětí dochází do školy pěšky až 8 hodin denně. Jejich cesta začíná většinou v pět hodin ráno. Ccorca je sice čtyřicet minut jízdy autobusem od Cusca, ale i zde jsem měla pocit, že jí chybí rozvoj a příležitosti. Je to nejchudší region Cusca a až 65% obyvatel žije v pasti chudoby. Existuje jen jedna polní cesta, jako prostředek komunikace. Lidé v distriktu pijí nečistou vodu, je zde nedostatek lékařské péče a převládá negramotnost (8,5,1).

Poté, co jsem místním studentům střední školy položila otázku, čím by chtěli jednou být, zazněla spousta ambiciózních odpovědí jako: „Chci být právníkem! Lékařem!“ Po rozhovoru se starostou místní provincie, jeho asistentem a i s administrátorem místní vlády v roce 2013 mi bylo řečeno, že z této provincie studenti obvykle nejsou dostatečně připraveni na univerzitu. Středoškolské plány nenavazují plynně na ty vysokoškolské a to tvoří mezeru ve vzdělávání. Většina studentů v Peru, kteří jsou přijati na vysokou školu podstupují tzv. předuniverzitní vzdělávání, které je na studium na vysoké škole připraví. Studenti Ccorcy, kteří dokončí základní či střední školu, poté většinou pracují na domácí farmě. Volný čas tráví pomocí rodičům a nejsou dostatečně finance na předuniverzitní akademii. Soukromé společnosti jsou ty, co zřizují tento typ akademií a studenti z Ccorcy si zdaleka studium nemůžou dovolit. Navštívila jsem tedy místní vládu, abych se dozvěděla, zda-li by rozpočet obce mohl podpořit vznik místní

akademie. Získala jsem kladnou odpověď. V příloze III. V tabulce b) můžeme vidět dosažené vzdělání v regionu Ccorca, podle pohlaví a mluveného jazyka. Z tabulky můžeme vidět, že z 1157 se základním vzděláním přibližně čtvrtina vystudovala střední školu a univerzitní vzdělání získali tři studenti, z toho dva muži, jeden z odlehlejší oblasti. Všichni tři s kečuánskou etnicitou. Je zde tedy potenciál studentů a jejich poptávka po studiu a zároveň v oblasti chybí kvalifikovaný lidský kapitál.

Právě tyto počáteční informace, které jsem načerpala přímo v Ccorce se staly motivem, abych hlouběji analyzovala a následně vyhodnotila současné možnosti mladých lidí v Ccorce vysokoškolsky se vzdělávat. Za tímto účelem byl navržen následující design výzkumu.

4.1.Design výzkumu mezi členy komunity

4.1.1 Cíl výzkumu ve sledované komunitě

Cílem výzkumu je analyzovat a následně vyhodnotit současné možnosti mladých lidí v Ccorce vysokoškolsky se vzdělávat.

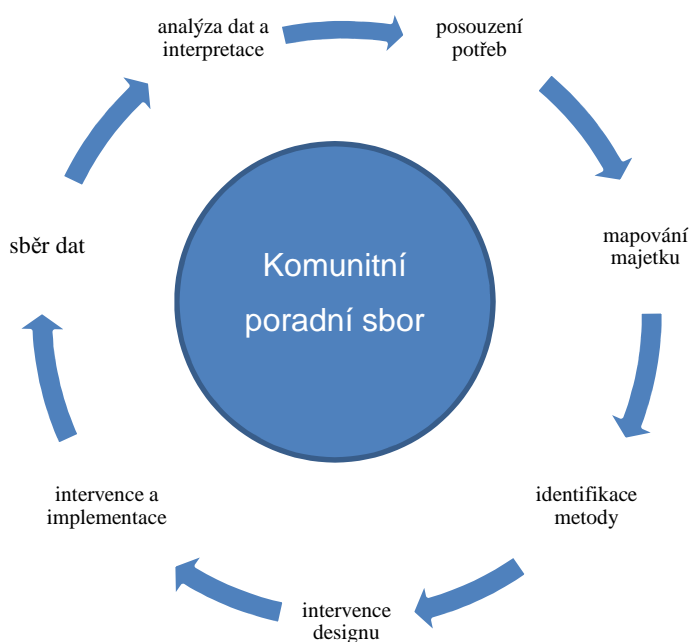
4.1.2 Předmět a objekt výzkumu

Předmětem výzkumu jsou ty události nebo jejich vlastnosti, které jsem se rozhodla zkoumat. Jsou tedy formulací výzkumného problému. Předmětem mého výzkumu byly výzkumné okruhy, kterými se v práci zabývám a které mi dávali strukturu k jednotlivým rozhovorům. Jednalo se o okruhy identifikace, budoucnost, motivace, mobilita, rodina, zdraví. Zpravidla předmětem výzkumu je určitý počet vlastností výzkumného objektu. Objektem výzkumu jsou studenti, kteří se chtějí realizovat prostřednictvím vzdělávání (31,32).

4.1.3 Metodologie výzkumu

Pro výzkum v Ccorce jsem se inspirovala prvky z výzkumu zakotveného v komunitě (community-based participatory research). Tyto typy výzkumů prováděné s místními komunitami se zaměřují na rozvoj neekonomických oblastí života a usilují o konkrétní dílčí změnu na lokální úrovni. Pro svou práci jsem využila základních principů

participativního akčního výzkumu, který se věnuje právě výzkumům s komunitou nebo pro komunitu. Komunitou je zde myšlena skupina lidí bydlících na stejném místě, která řeší stejný problém ať už zdravotní, sociální nebo nějaký jiný (28). Komunita v Ccorce má řadu společných zájmů a témat, ať už se týkají bezpečnosti oblasti, dopravy nebo vzdělání. Participativní výzkum je interaktivním cyklickým procesem, který by kromě vlastního výzkumu měl zahrnovat i bezprostřední implementaci jeho výsledků v praxi. Výzkum se zabývá reflexí tohoto procesu a využití reflexe zpět ve vědním procesu. V nejlepším případě se příslušníci komunity podílejí na participativním výzkumu ve všech výzkumných fázích. Existuje řada různých definic participativního, akčního či v komunitě zakotveného výzkumu, avšak za hlavní znaky můžeme považovat jeden z cílů participativní spolupráce vědy a veřejnosti, což je snaha o porozumění světu a změna k lepšímu (46,28). V následujícím obrázku můžeme vidět jednotlivé fáze participativního výzkumu.

Obr. 1 Fáze projektu v participačním výzkumu

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací o participativním výzkumu (46)

Jednotlivé participativní výzkumy se liší jak co do rozsahu a významu změny, o niž usilují, tak co do míry osobního zapojení vědců do realizace konkrétních opatření. Dalším principem je důraz na spolupráci, kdy na výzkumu pracují vědci a ostatní účastníci, kteří hledají vhodná řešení společně a poté jsou znalosti produktem kolektivního úsilí. Výzkumný proces vychází z cyklicky se opakující posloupnosti výzkumu, na což nebyl v tomto výzkumu dostatek prostoru ani času (28). Podmínka, která naopak splněna byla jedinečnost okolností, což je jeden z hlavních principů participativního výzkumu, který je zaměřen na potřeby určité konkrétní skupiny. Velikost jednotlivých skupin se může značně lišit – od několikačlenných skupin až po celé komunity (28,29). V tomto konkrétním výzkumu šlo o několikačlennou skupinu se zájmem o vzdělávání. Participativní výzkum je považován za úspěšný, pokud se díky němu podaří dosáhnout změny na osobní nebo kolektivní úrovni, nebo poznatky díky němu získané přispěly k řešení problémů zapojených osob a zvýšily kompetence dané komunity, nebo poznatky díky němu získané znamenaly přínos pro obecně využitelné teorie a praxe. Participativní výzkum může přinášet nové vhledy prostřednictvím práce s lidmi z komunit. Může vytvořit silné a neočekávané výsledky, které zahrnují sociální důvěru a nové vztahy. Participativní výzkum pomáhá překonávat napětí mezi profesionálními výzkumníky, participanty i samotnou komunitou. Důležitým faktorem je společné řešení problému nebo alespoň zviditelnění problému. Jedním z typických rysů tohoto typu výzkumu je velká pravděpodobnost, že jejich výzkumy odpovídají na potřeby komunity a komunita proto mnohdy výsledky bezodkladně využije. Po celou dobu výzkumu jsem spolupracovala s vědeckými pracovníky, místní komunitou, starostou regionu, neziskovou organizací a klíčovým informátorem jsem využila po celou dobu práce a výzkumu. (28,29)

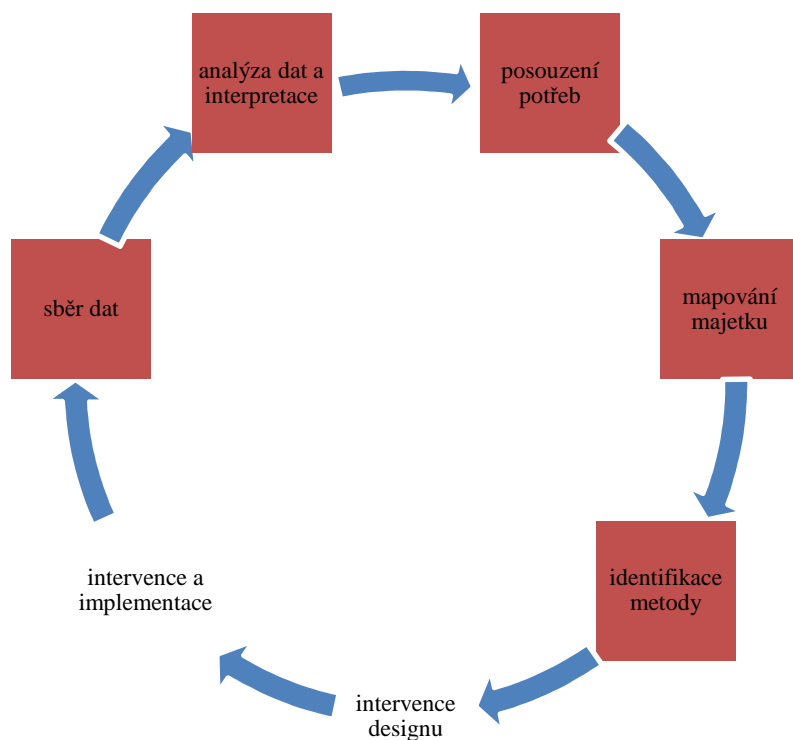
Participativní výzkum svým způsobem není sám o sobě výzkumnou metodou, je to spíše způsob reakce na určitou poptávku. K jeho realizaci je možné využít celou řadu jiných existujících metod, v tomto případě kvalitativní metodu (28,29). Kvalitativní metoda využívá induktivní logiku, proto je postup takový, že na začátku výzkumného procesu probíhá pozorování, sběr dat, dále pátrání po pravidelnostech a následně konečné formulování nových teorií a hypotéz. Část práce, kde se věnuji interpretaci

výsledků terénního šetření, byla zvolena jako nejvhodnější metoda forma kvalitativního výzkumu. Ta je definována jako „proces hledání porozumění, založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří kompletní holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“ Jako podoba kvalitativního výzkumu, která se pro účely získání požadovaných dat zdála nejvhodnější, byla zvolena forma polo-strukturovaného interview se zainteresovanými jedenácti osobami. (31,32)

Ačkoli se kvalitativnímu výzkumu vytýká, že jeho výsledky mohou představovat především subjektivní dojmy, nebo že je zajištěna pouze malá transparentnost a že pracuje jen s omezeným počtem jedinců a výsledky se dají jen ztěžka zobecňovat, byl tento výzkum zvolen jako nejvhodnější především pro účely získání hloubkových informací o lokální situaci a podmínkách jedinců zkoumané problematiky. Výhodou byla osobní interakce dotazovatele s informátory, které jsem potkala v roce 2013 a poté obdržela jejich souhlas s výzkumem.(31,32)

Tento celý výzkumný proces nemohl být plně aplikován na výzkum prováděný v Ccorce (a prezentovaný v této diplomové práci) z důvodu nedostatečného času pobytu autorky v komunitě. Lze však tuto diplomovou práci chápat a využít jako jednu z částí zmíněného procesu a který může být v budoucnu dokončen.

Na Obr. 2 můžeme vidět červeně zaznačené fáze, které byly postoupeny podle modelu fází v projektu participativního výzkumu. Návrh na projekt byl zaslán starostovi obce, který čeká na svolání rady, kde projekt navrhne.

Obr. 2 Fáze projektu výzkumníka v Ccorce

Zdroj: Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu a participativního výzkumu (46)

4.1.4 Jednotlivé etapy výzkumu

Výzkum probíhal v následujících etapách:

- Stanovení výzkumného problému: Podnět k tématu přišel ze strany místní NGO, která má mnohaleté zkušenosti s prací v komunitách,
- informační příprava výzkumu: V této fázi jsem se setkala s klíčovým informátorem, který pracoval jako administrátor vlády a měl dobrou znalost vybrané komunity i spojení s ní. Následovala návštěva komunity, rozhovory s vyučujícími, starostou, jeho asistentem a studenty,
- příprava výzkumných metod a pomocí předvýzkumu v místní komunitě: V této fázi jsem si již nahrávala rozhovory se studenty a připravovala jsem návrh výzkumu a projektu,
- sběr dat a informací: návštěva regionální vlády, zjišťování materiálů k projektové dokumentaci, komunikace s obcí a sběr statistických údajů a projektů realizovaných v minulosti,
- zpracování a obhajoba rozvojového projektu na půdě univerzity
- komunikace s klíčovým informátorem, příprava rozhovorů a dotazníků pro studenty,
- realizace finálního výzkumu v obci místním klíčovým informátorem,
- analýza a interpretace údajů: zpracování výzkumu, překlad a vyhodnocení sesbíraných dat.

Po vybrání tématu výzkumu byly následně určeny hlavní výzkumné okruhy, které byly logicky seřazeny a v rámci interview pokládány informátorům. Nejprve pomocí písemného a poté ústního interview. Sběr dat se uskutečnil v průběhu studijní stáže v Peru, konkrétně v oblasti Ccorca v zimě roku 2013. Výzkum probíhal v rozvojové zemi, která nemá dostatečnou základnu informací a ne vždy disponuje aktuálními daty týkající se výzkumné problematiky. Nutno dodat, že pro všechny dotazované to bylo poprvé, co participovali na nějakém typu výzkumu.

4.1.5 Výzkumný vzorek

Výzkumu se účastnilo 11 respondentů. Celková populace posledního ročníku střední školy je 40 studentů. Ve škole je pět ročníků a celkový počet studentů je 208. Blíže se k výzkumnému vzorku vracím v páté kapitole v interpretaci odpovědí.

4.1.6 Metoda sběru dat

Informace byly sbírány v terénu a to konkrétně na střední škole v centru města Ccorcy, poté v internátu studentů a v kanceláři starosty regionu. Další část výzkumu probíhala v březnu roku 2016 v kontaktu s klíčovým informátorem, který rozhovory vedl. Provedení interview se studenty bylo časově i organizačně velmi náročné, studenti měli ty dny příjezdu klíčového informátora slavnostní studentské zahájení roku a ne všichni se chtěli zúčastnit dotazníkového šetření. Jako jedním z nástrojů zkoumání byl zvolen dotazník (viz. Příloha I.) a následně po jeho vyplnění probíhaly nahrávané ústní rozhovory.

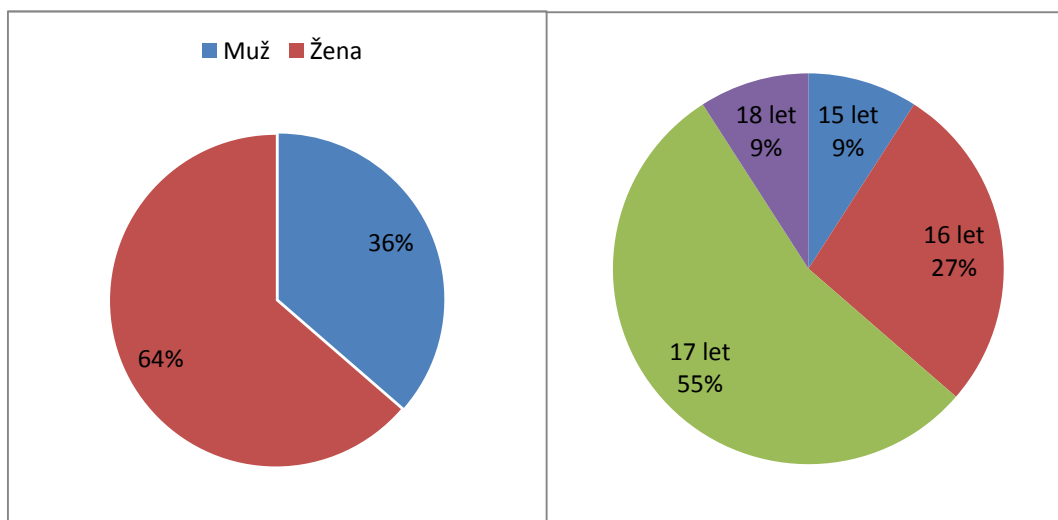
4.1.7 Metoda vyhodnocení výzkumu

V práci jsou změněna jména kvůli zachování diskrétnosti a metodice výzkumu. Pro práci jsem tedy zvolila pseudonymy. (9) Co se týká vyhodnocení výzkumu, rozhovory byly vyhodnoceny a zpracovány metodou otevřeného kódování podle knihy Strauss a Korbinová. Tato metoda byla zvolena také kvůli dostatečné průhlednosti a věrohodnosti výzkumu. Rozhovory byly nahrány na diktafon, poté přepsány a přeloženy, v programu excel okódovány a poté kvantifikovány. Textu se přiřazuje označení, tedy text náleží do určité skupiny hledaných odpovědí – témat. V průběhu kódování dochází k neustálým změnám, jelikož soubor kategorií se vyvíjí a je stále úplnější. Kategorizace spočívá v tom, že z jednotlivých odstavců či vět jsou vybírány jevy, následně pojmenovány a rozřazeny dle toho, co reprezentují. Kategorie jsou reprezentovány určitými vlastnostmi, jež mohou být i dimenzovány na určité škále a tříděny do subkategorií. Na základě tohoto tematického rozkrytí textu pak byly jednotlivé kategorie rozčleněny do podkategorií, o kterých informátoři mluví. Výstupem této části jsou informace, které jsou shrnuty v závěrečných kapitolách. (31,32,33)

4.2. Interpretace výsledků

4.2.1. Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumu se účastnilo 11 respondentů. Celková populace posledního ročníku střední školy je 40 studentů. Ve škole je pět ročníků a celkový počet studentů je 208. Otázky byly otevřené i uzavřené (viz Příloha I). V otázkách číslo 28 a 29 měli studenti na výběr z několika možností. Ve zbylých uzavřených otázkách si studenti mohli vybrat Ano/Ne. Prvních pět otázek položených v rámci rozhovoru mělo identifikační povahu. Na otázku, jaká je tvoje národnost, peruánská či kečuánská odpověděli všichni respondenti, že je peruánská, i když jejich etnicita je kečuánská. Výzkumu se účastnili čtyři muži a sedm žen ve věku 15-18 let. Jednalo se o studenty střední školy, takže jejich nejvyšší dosažené vzdělání je základní. Soustředila jsem se na studenty posledních ročníků, ale během vyhodnocování jsem zjistila, že mezi nimi byli i mladší studenti. Studenti pochází z různě vzdálených oblastí jako Centro Poblado de Ccorca, Chuspi, Huayllay, Rumaray, Ccorca Ayllu, Ccarhuis, Cusibamba.

Graf 1 pohlaví respondentů

Graf 2 věk respondentů

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

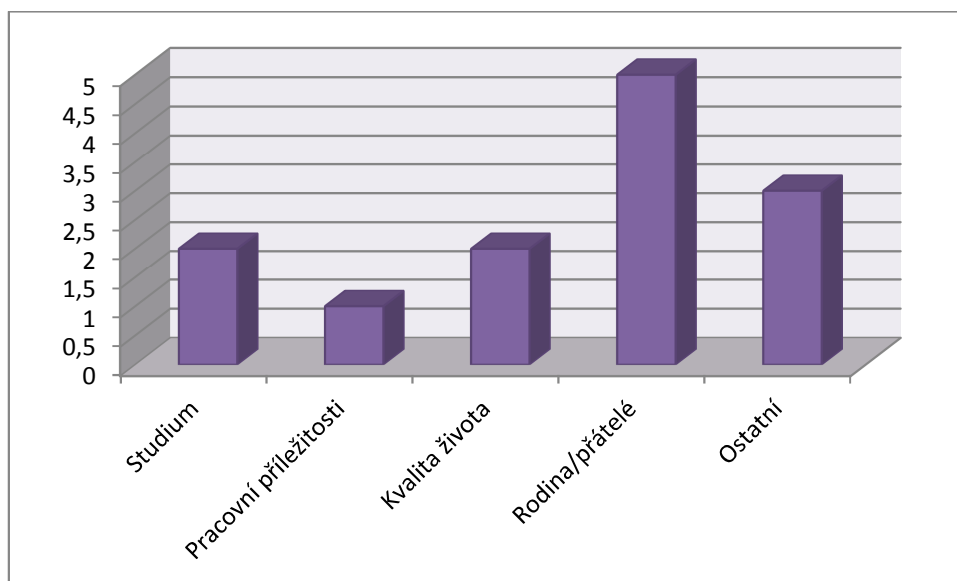
4.2.2. Vnímání osobní a profesní budoucnosti

Část otázek, které byly kladeny respondentům, se věnovala tomu, jak studenti nahlíží na svou budoucnost. Jedna z nich se zabývá ochotou studentů přestěhovat se na univerzitu do jiného města, protože v tomto okrese není žádná univerzita. Všichni studenti odpověděli, že jsou ochotní se za vzděláním dopravit do jiného města.

V odpovědích respondentů se objevila řada důvodů, proč jsou ochotni se kvůli studiu vysoké školy přestěhovat do jiného města. Často se opakovali odpovědi jako: „*protože bych se chtěla něco naučit a studovat lepší věci*“. Pro tyto typy odpovědí jsem vytvořila kategorii *Studium* a četnosti odpovědí jsou uvedeny v Grafu 5.

Další důvody se týkaly práce a kariéry a možného lepšího pracovního uplatnění po dokončení vysoké školy jako „*jinde máme lepší možnosti práce*“. Tyto typy odpovědí jsou souhrnně nazvané *Pracovní příležitosti*.

Nejpočetnější kategorii odpovědí lze souhrnně nazvat *Rodina/přátelé* a respondenti uváděli, že mají rodinu v Cuzcu, mají přátele, kteří studují mimo Ccorcu nebo jsou jejich rodiny ochotny je podporovat při studiu ve městě. Respondenti tedy především akcentovali, že jsou schopni si představit, jak by bylo možné překonat obtíže spojené s pobytem ve městě a dokáží si i představit, že by si zajistili potřebné zázemí během studia. Procentuální zastoupení jednotlivých kategorií je znázorněno v následujícím grafu.

Graf 3 Důvody ovlivňující ochotu přestěhovat se kvůli studiu

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Můžeme tedy zobecnit a říci, že největší vliv u zkoumané skupiny mají vedle osobní motivace jedince (touha po vzdělání samotném nebo perspektiva lepšího pracovního uplatnění a lepší kvality života) i jeho vazby a dostupnost zdrojů v rámci rodiny nebo širší sítě společenských vazeb.

Další položená otázka se zabývala tím, *kde si studenti představují, že stráví velkou část svého života, jestli ve svém distriktu nebo na jiném místě*. Celkem 55 % studentů odpovědělo, že na jiném. Ti, kteří chtějí odejít, uvádějí ekonomické důvody, především lepší pracovní příležitosti mimo Ccorcu. Možnosti práce v Ccorce jsou skutečně značně limitované. Ze statistik místní vlády vykazuje právě Ccorca v roce 2010 nejmenší procentuální ekonomickou aktivitu v porovnání s dalšími distrikty v regionu Cuzco. Situace se od roku 2010 v regionech příliš nezměnila (36).

Zbylé odpovědi (45 %) by rádo žilo po dokončení studia v Ccorce. Uváděným důvodem byly vztahy a rodinné vazby.

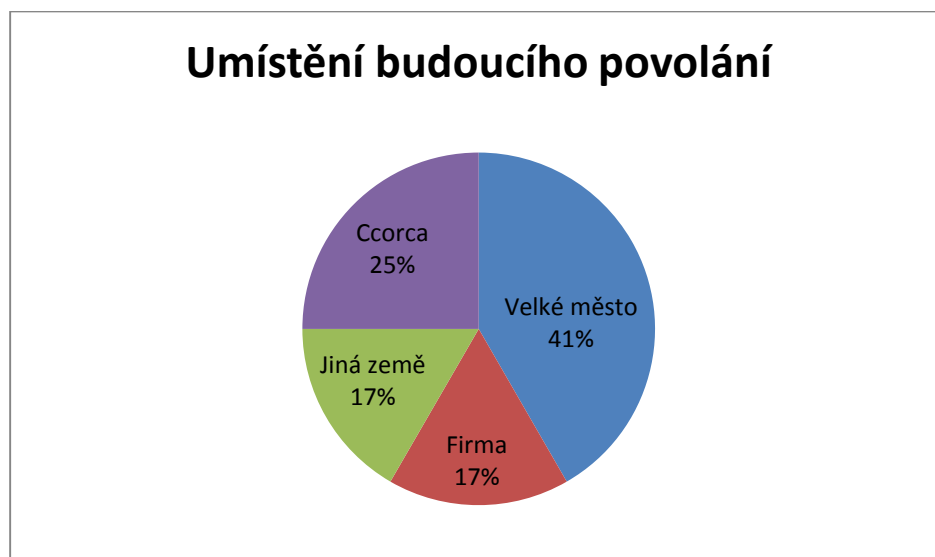
V Tab.1 vidíme konkrétní uváděné důvody, proč respondenti chtějí strávit velkou část svého života v distriktu a proč na jiném místě.

Na jiném místě:	V mém distriktu, protože:
Je více možností pracovat	Chci být blízko své rodině
Abych se víc naučil a měl víc příležitostí k práci	V případě, že se zlepší situace podpory mé rodiny
V jiném místě je mnoho možností práce	Je to krásná krajina a má mnoho zelených zón a oblastí
Více mne to láká	Je hezké být na vesnici
Užíváš si života jinak než tam kde bydlíš	
Je více příležitostí k práci	
Můžu být lepší	

Tab. 1 Důvody strávení života na jiném místě nebo v distriktu.

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Respondenti též dostali otázku, *kde chtějí pracovat*. Největší část (41 %) respondentů odpověděla, že ve velkém městě jako je Cuzco nebo Lima. Třetina respondentů (34 %) by volila velkou firmu nebo dokonce práci v zahraničí. V Ccorce by rádo pracovalo 25 % respondentů.

Graf 4 Místo, kde chtějí studenti pracovat

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Respondenti se též zamýšleli nad svým budoucím povoláním. Dvakrát se opakovala odpověď jako zpěvačka, účetní, policista, obchodník nebo kuchařka. Další studenti odpovídali různě, padly odpovědi jako právníkem, architektem, turistickým průvodcem, důlním inženýrem, automechanikem nebo hudebníkem.

Z dalších odpovědí respondentů vyplývá, že naprostá většina tázaných studentů (82 %), by si nejraději představovala svou budoucnost se svojí dosavadní rodinou a tedy ve své komunitě. Z předchozích odpovědí však poměrně jasně vyplynulo, že i přes tyto citové a sociální vazby jsou respondenti ochotni nebo uvažují o tom, že opustí komunitu, ať už kvůli vzdělávání se na vysoké škole nebo kvůli lepšímu pracovnímu uplatnění. Proto zřejmě všichni až na jednoho studenta na otázku *vrátil by ses do Ccorcy* odpověděli kladně. Ukazuje to na silné pouto s jejich rodným městem a komunitou.

V dotazníku se objevovaly důvody toho, proč se respondentům líbí jejich rodný kraj a chtějí v distriktu zůstat. Uváděli právě vztah k přírodě. Toto silné pouto s místem a komunitou má dozajista hluboké kořeny v kečuánských kulturních vzorcích. V kečuánské kultuře, v jejích výtvarných i literárních dílech se odráží právě citový vztah těchto lidí k přírodě. V horách, stromech i v jezeře vidí živé bytosti a hovoří s nimi. Jejich náboženské cítění jim dává jiný náhled na přírodu, než je typické například v České republice. Kromě boha Stvořitele uctívají přírodní božstva. Bůh Stvořitel je daleko, ale s přírodními bohy mohou běžně komunikovat. Nejvýznamnější přírodní božstva jsou Matka země a bohové hor. Nejbližší člověku je Matka země Pachamama. K ní se lidé často obracejí. Při návštěvě horských oblastí jsem mohla být součástí průběhu náboženských rituálů uctívání Matky země. Místní indiáni ji berou velmi vážně a patří jí každá první ranní myšlenka. Děkují za nový den, za to, že jsou zdraví, že jim nepadl dům nebo nebylo zemětřesení. Pamatují si na jednu rodinu, která měla na domu symboliku býka, který chránil jejich střechu nad hlavou. Obětují dokonce část svého dobytku a morčat, aby měli bohatší úrodu. Jejich představivost taky odpovídá jejich snům, toho, kolik profesí chtějí dělat. Indián většinou od bohů nic nepožaduje, jeho život je sledem díků za věci, které dostává. První sousto jídla a první

kapka nápoje se nabídne Pachamamě (Matce země) za poděkování za dary, které člověk potřebuje (3).

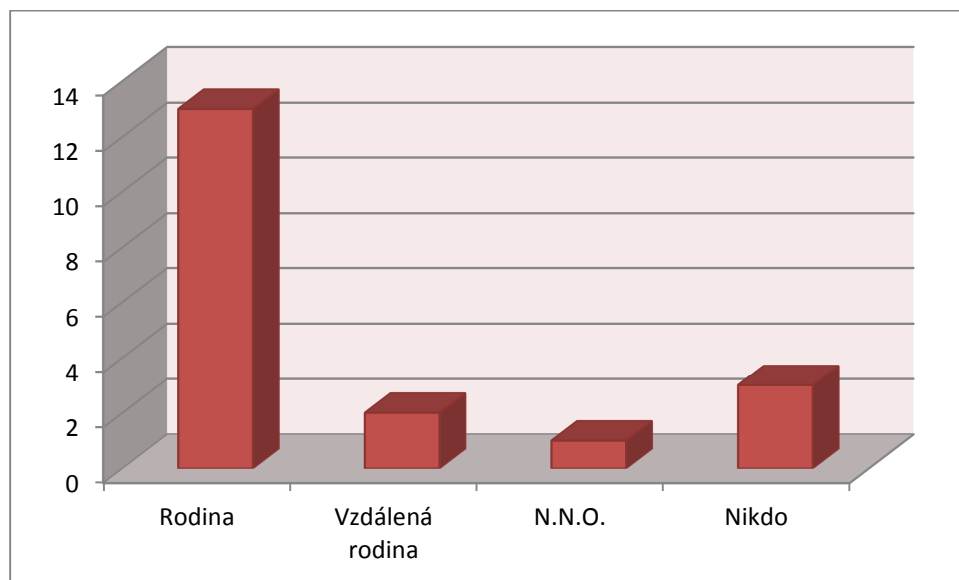
4.2.3. K otázce motivace vzdělávat se

Další zkoumanou oblastí byla oblast motivace. Chtěla jsem zjistit důvod toho, proč adolescenti studují.

Na otázku „*kdo tě nejvíc ovlivnil při tvých studiích*“, faktorem, který studenti ve svých odpovědích zmiňovali nejčastěji, je nejbližší rodina. Dva z respondentů zmínili i vzdálenější rodinu (bratrance, sestřence) a jeden z respondentů své sourozence. Byl zaznamenán také vliv neziskové organizace, která pracuje v oblasti Ccorca. Jedná se o anglickou neziskovou organizaci Amantani, která podporuje svými projekty vzdělání v komunitě. (8)

Pro bližší ilustraci lze uvést tyto odpovědi: „*Moje mamka, protože bojuje zato, abych studoval*“ nebo „*moji rodiče, protože oni tvrdě pracují, aby mě podpořili*“.

V následujícím grafu jsou uvedeny jednotlivé četnosti odpovědí:

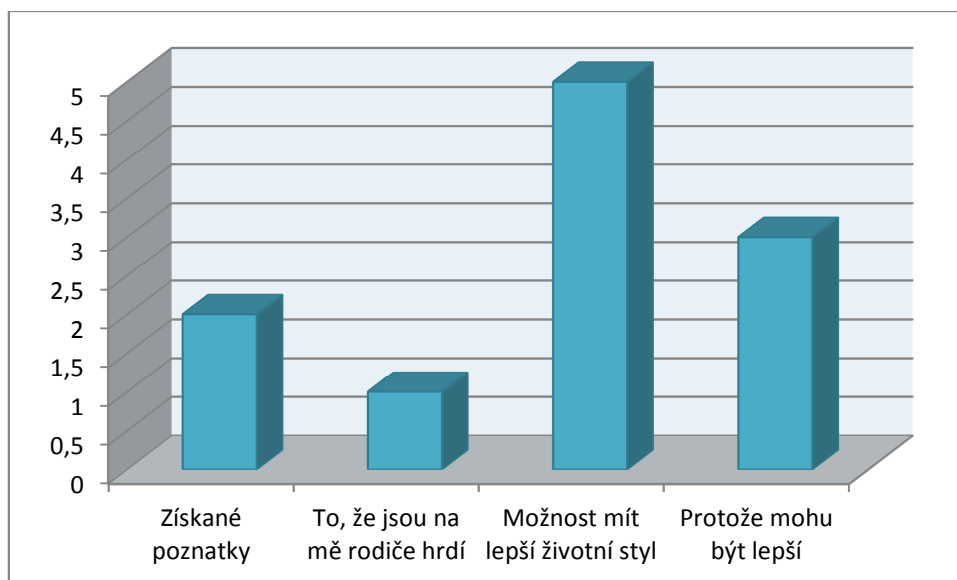
Graf 5 Motivace ke studiu

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Všichni studenti jsou studenty střední školy a všichni odpověděli jednotně, že je studium na střední škole obecně baví. Důvodů, proč je studium na střední škole baví, je více. Studenti uváděli, že důvodem jsou jejich spolužáci nebo fakt, že se něco naučí či že zrealizují své sny.

Objevují se zde tedy dvě skupiny důvodů, které dělají školu místem, kam studenti rádi chodí a to sociální interakce s ostatními studenty, tak i právě vidina školy jako prostředku k lepšímu životu.

Důvod kvůli znalostem se opakoval několikrát, stejně jako studenti zmiňovali, že důvodem toho, proč zapáleně studují na střední škole je další postup a to právě požadavek na pokračování ve studiu na vysoké škole. I zde můžeme opět konstatovat, že záměrem některých studentů je se nadále profesně vzdělávat. Co konkrétně studenty motivuje studovat, můžeme sledovat v následujícím grafu:

Graf 6 Studijní motivace

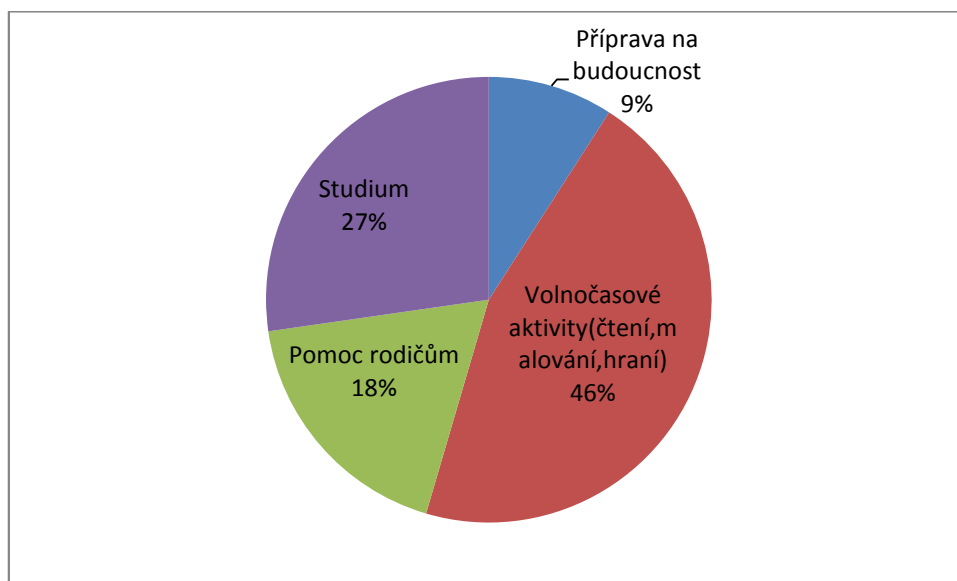
Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Většina tázaných studentů by si přála mít lepší životní styl a cestou k tomu je právě vzdělávání na střední a poté na vysoké škole. Někteří ze studentů vyjádřili zájem o to, aby měli více znalostí o tom, co se děje v jejich zemi.

V případě, že se studenti nedostaví do školy, nehrozí jim žádné sankce. Na otázku „*jak často chodíš do školy*“, se studenti shodli na tom, že vždy kdy probíhá vyučování. Zaujal mne komentář jedné studentky, která kromě toho, že se pravidelně účastní vyučování uvedla také důvod: „*chci se naučit víc a být skvělá vysokoškolská studentka*.“ Zároveň mne zaujal komentář studenta ve chvíli, kdy jsme se ho zeptali na otázku: „*Pokud se nedostavíš do školy, z jakých důvodů?*“ Odpověděl: „*lítost z toho, že nejsem naučený*“. Položili jsme studentům otázku, zda-li by chtěli studovat na vysoké škole. Všichni odpověděli *ano*. Padly komentáře jako: „*Ano, chtěl bych studovat na vysoké škole, je to můj sen*.“

Starosta obce mi sdělil, že studenti nemají moc šancí uspět na přijímacích zkouškách na vysokou školu. Tato informace je zároveň uvedena ve statistikách. Na otázku z *čeho konkrétně mají obavu kvůli studiu na vysoké škole*, odpovídali: „*Ale moji rodiče by museli tvrději pracovat a já si kvůli tomu dělám starosti, že onemocní*.“ Kromě tohoto komentáře padly obavy především z nedostatku financí například při délce studia a taky kvůli nemožnosti koupit si knihy, nebo že nebudou mít dostatek znalostí. Jak bylo uvedeno v předcházející kapitole, studenti na jednu stranu věří, že by bylo reálné opustit komunitu a třeba studovat ve městě. Zde však i zazněla celá řada skutečností, kdy si student uvědomuje, jaké značné obtíže by toto rozhodnutí představovalo.

Další otázka se věnovala tomu, jak studenti tráví mimoškolní (volný) čas. Odpovědi znázorňuje Graf 7:

Graf 7 Formy trávení volného času

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Po studiu podmínek v místním regionu jsem předpokládala, že se v dotazníku více odrazí fakt, že pomáhají svým rodičům na farmě. Ze všech dotazníků práci na farmě u rodičů zmínila jen jedna studentka. Většina studentů se věnuje volnočasovým aktivitám jako je čtení, hraní sportů a her a malování.

4.2.4. Kontext rodinného zázemí

Rodiče všech respondentů jsou nevzdělaní a neztotožňují se s konkrétní profesí. V době kdy vyrůstali, nemohli studovat z různých důvodů, ať už z ekonomických, nebo kvůli neexistenci školy v komunitě. Při interpretaci odpovědí jsem narazila i na odpověď, že rodiče studentů nemají základní vzdělání. Rodiče 64 % tázaných pracují na farmě jako zemědělci a starají se o vlastní zdroje a domácnost. 9 % z celkového počtu respondentů zmínilo práci rodičů v obchodě oděvů a batohů a kromě zemědělské výroby i řemeslnou výrobu. V dotazníku jsem si všimla úcty tázaných ke svým rodičům. Otázka, „*pomáhají ti rodiče se studiem*“ byla ve všech případech zodpovězena kladně s občasnými komentáři *stylu* „*pomohou mi s čím mohou*“, „*podporují mne s trochou peněz*“ nebo „*zdá se mi to velmi dobré, protože díky nim budu v budoucnu někým*.“

Na otázku „*máš starší přátele, kteří studují na vysoké škole*“ odpověděli všichni studenti kromě jednoho kladně. Na následující otázku: „*jaký je na to tvůj názor*“ studenti odpovídali různorodě, neopakuje se žádná odpověď, jedná se o osobní názory studentů.

Osobní názory studentů k tématu jejich starších přátel, kteří studují, jsou zobrazeny v Tab. 2.

„budou mít jisté zaměstnání“
„můj názor je, že je to dobře, protože jen takhle změní svůj život.
„je to v pořádku, ať i nadále prosperují“
„někteří mi velmi dobře radí“
„motivuje nás to“
„můj názor je, aby studovali víc“
„je to příklad k následování“

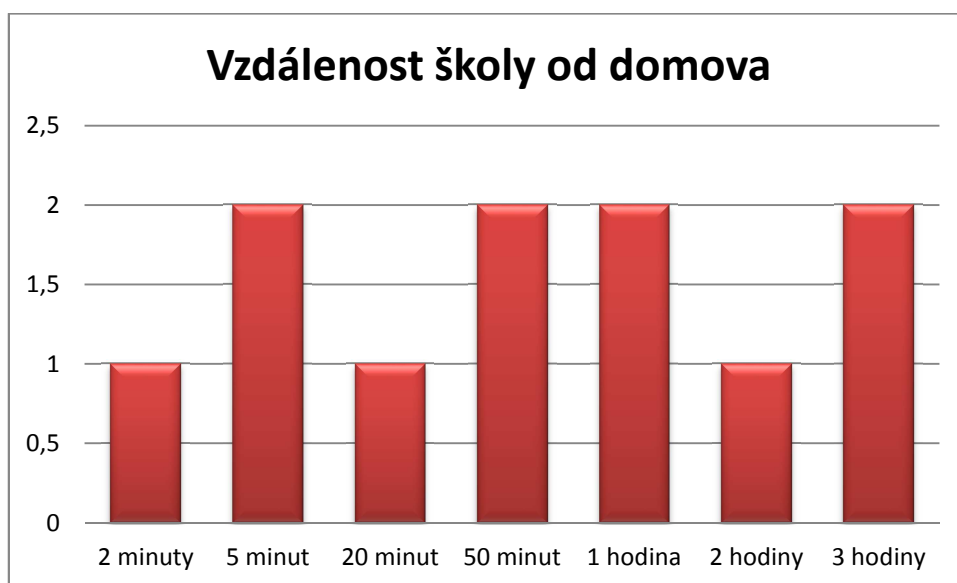
Tab. 2 Názory k otázce starších přátel

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Z odpovědí můžeme vidět, že studenti se staví převážně pozitivně ke studiu svých starších přátel, což může znázorňovat jejich vlastní pohled na studium na vysoké škole. Podle dalších odpovědí studenti vnímají své starší přátele jako svůj vzor. Na otázku „*jsou tvoji přátelé pro tebe příkladem*“ vyjadřují souhlas s jejich životní cestou a zároveň téměř všichni tázaní (kromě jednoho) studenti se se staršími přáteli o studiu baví. Jako častým důvodem studenti uvádí, že jsou jejich přátelé pro ně vzorem, který mohou následovat. Větší procento (64 %) z tázaných nemá nikoho ve své rodině na vysoké škole. Zbytek respondentů zmiňuje studium někoho z příbuzenstva a dotazovaní dávají najevo svou vlastní sympatii k volbě této cesty komentáři jako: „*Myslím si, že musím pokračovat jejich cestou*“, „*musím studovat, abych něčím v životě byl*“ nebo „*z mé rodiny nestudují kvůli nedostatkům v hospodářství*“.

4.2.5. Dopravní možnosti a mobilita

Šestá a sedmá otázka a jejich podotázky se týkají vzdálenosti studentů od vzdělávací instituce. Na následujícím grafu můžeme vidět, kolik procent studentů je vzdáleno jaký časový úsek od střední školy. Studenti, kteří jsou vzdáleni pět minut většinou bydlí na internátu přímo v centru Ccorcy. Dominuje hodinová až tříhodinová vzdálenost, studenti musí v mnohých případech urazit pěšky 2, 5 i 8 km denně. Kromě jednoho studenta, který jezdí autem, všichni studenti odpověděli, že dochází do školy pěšky. Tento fakt ovlivňuje přístup ke vzdělávání. V portálu Peruánská republika vyšel článek o tom, že děti Ccorcy musí chodit až 8 km pěšky, což odpovídá odpovědím, které jsem od respondentů dostala. V souladu s inkluzivní vzdělávací politikou, která rozvíjí stát, Ministerstvo školství implementovalo internátní školy v Amazonii pro kvalitní vzdělávání adolescentů, kteří cestují spoustu hodin či dní do školy. (14,19)

Graf 8 Jak daleko je škola od domova studentů

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Většina tázaných studentů vidí dopravu jako problém. Většina studentů odpovídala, že jsou po příchodu do školy unavení a že vidí dopravu jako problém, který jim brání

v efektivní přípravě na výuku. Vzdálenost může být demotivující v případě, že studenti dochází do školy několik hodin pěšky. Mezi nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole řadíme dojíždění (1,2).

Děti musí chodit do školy pěšky a ve svých odpovědích zmiňují výskyt zlodějů v oblasti. Zloději podle jejich slov vstupují do domu, případně jim kradou jídlo (například morčata). Peruánská vláda chce v budoucnu zpřístupnit venkovským dětem studium prostřednictvím ubytování v blízkosti školy (Diego Perrez, osobní sdělení, 2016). V Ccorce funguje internát, je tam ubytováno přibližně 15 studentů a zdaleka to nejsou všichni, kteří by toto ubytování potřebovali. Proto jsem v dotazníku narazila na odpovědi, že studenti pochází z dalekých oblastí, ale od školy jsou pouhých 5 minut a nebo, že studenti pochází ze vzdálených oblastí a chodí pěšky 8 km denně, což jim zabere zhruba 3 hodiny času. Svou cestu tedy začínají přibližně v 5 hodin ráno. Místní starosta mi poskytl tabulku, ve které můžeme vidět, jak jsou vzdáleny jednotlivé komunity od centra Ccorcy:

Komunity	Pěšky z Ccorcy(v minutách)	Mobilně z Ccorcy(v minutách)
Centrum Ccorcy	Hlavní centrum	
Huayllay	30	15
Cusibamba	90	30
Totora	120	35
Ccorca Ayllu	30	15
Rumaray	100	35
Anexo Ccoyac	120	40
Ccorimarca	120	40
San Isidro de	120	40
Anexo Chuspi	100	35
Anexo Urateac	100	35
Anexo Tamborpujio	100	35
Quishuarcancha	60	20

Tab. 3 Vzdálenost od Ccorcy

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací poskytnutých starostou obce

4.2.6. Znalost španělštiny jako bariéry vzdělávat se

V okruhu jazyková bariéra studenti odpovídali na otázku: Myslíš si, že umět španělsky je důležitým předpokladem pro studium na vysoké škole? Všichni odpověděli ano, kromě jednoho studenta, podle kterého je důležitější mít znalosti předmětů než jazyka. Faktem zůstává, že výuka na většině vysokých škol v Cuzcu probíhá ve španělštině. Na otázku zda-li si myslí, že umí španělsky tak dobře, aby se dostali na vysokou školu, 8 z 11 odpovědělo, že ano. Při otázce zda-li by byli pro možnost studia VŠ v kečuánštině byli všichni studenti pro. Na otázku zda studovali bilingvní školu, odpovídali, že je to dobře, protože nyní mluví dvěma jazyky. Padla i odpověď, že nechtějí zapomenout kečuánštinu. Tázání studenti studovali bilingvní školu a hodnotili ji pozitivně.

V rámci svého výzkumu jsem navštívila neziskovou organizaci poblíž Limy. Inti Runakunaq Wasin - IRW, "La Casa de los Hombres del Sol" se věnuje postiženým dětem. Ředitelka mi sdělila, že děti indiánských rodičů jsou mnohdy vystavovány rasismu pro svůj kečuánský původ, proto, že pochází z chudších poměrů, neumí dostatečně španělsky a jejich návyky jsou spíše vesnické. (Luz Marina Figueroa 2013, osobní sdělení). Etno-rasová diskriminace je jedním z hlavních problémů, který postihuje peruánskou společnost. Projevy této diskriminace v rámci komunity jsou časté a jsou přítomny v různých oblastech peruánské společnosti, jsou vnímány jako přirozený způsob, jak vyloučit určité lidi. Problémem je také fakt, že o tom studenti nemluví. Důvodů, proč o tom nemluví, může být několik, například to, že se za to stydí, mají strach, nebo neví, jak funguje systém stěžování a čeho by tím dosáhli. V Peru probíhaly různé sociální průzkumy, které poukazují na vztah mezi etno-rasovou diskriminací a sociálním vyloučením. Tento typ diskriminace je příčinou zvýšené chudoby a vyloučení domácích a peruánských domorodců. Mapy chudoby ukazují, že sociální vyloučení je soustředěno ve městech a okresech, kde je vyšší procento domorodé a rolnické populace. Stejně tak 75 % obětí ozbrojeného konfliktu bylo hovořících Kečua nebo jiným domorodým jazykem. Mají nižší vzdělání, přístup k pozicím méně kvalifikované práce nebo se zapojují do ekonomických činností s

nízkou produktivitou, mají horší přístup k veřejným službám a sociálním programům, nebo pokud přístup mají, tak je nižší kvality (například vzdělání nebo zdraví). Být chudým a mít nízkou úroveň veřejných služeb a infrastruktury je výsledkem diskriminace (16). Důvodem toho, proč tuto tematiku rasismu v mé práci zmiňuji je kvůli tomu, že v případě, že studenti skutečně dostanou příležitost studovat na vysoké škole právě diskriminace je jednou překážkou ke vzdělávání, kterou můžou čelit. Těžko se jim bude studovat v prostředí, kde nebudou přijati. Jsou to děti ze sociálně slabších rodin a kulturně odlišných komunit a jejich přesun do hlavního města mezi městské děti může být náročný.

4.2.7. Vliv zdravotního stavu a výživy

Poslední část výzkumu jsem zkoumala oblast týkající se výživy/zdraví/nemocí. Zdraví jsem se věnovala právě proto, že je klíčovým předpokladem pro příznivý sociální, ekonomický i kulturní vývoj jedinců. Index lidského rozvoje chápe zdraví jako jednu ze tří základních podmínek lidského rozvoje a zdraví populace se výrazně odráží na jeho celkové velikosti. Pokud jsou lidé nemocní, těžko se jim studuje, nemohou pracovat, případně mají nižší výkonnost než lidé zdraví. Zdravá populace je určitým hnacím motorem ekonomického růstu. Špatné zdraví má také důsledky sociální: Nemocní a dlouhodobě nemocní nemohou plnit své společenské role (v zaměstnání, rodině, ve škole, ve společnosti). Je obecně známo, že zdraví lidí v chudých zemích je dlouhodobě výrazně horší než v zemích rozvinutých. Rozvojové země nejsou tak zasaženy civilizačními chorobami jako země rozvinuté a kombinace tvrdé práce a horší výživy vede zároveň k větší odolnosti organismu. Situace především ve venkovských oblastech rozvojových zemí je podobná stavu evropské populace od konce 18. do počátku 20. století, tedy před všemi významnými pokroky v medicíně a úspěchy v boji s infekčními chorobami (10).

Co se týká mého výzkumu, podle odpovědí respondentů studenti střední školy posledního ročníku nevykazují výrazné známky podvýživy nebo špatného zdravotního stavu. 55 % respondentů odpovědělo, že nebývají často nemocní, jen přiměřeně. Dalších 45 % respondentů popisovalo své stravovací návyky a to například: „*mým jediným*

bohatým jídlem za den je snídaně s pšeničným chlebem a cereálie, poté polévka, potom si dám pořádný oběd.“ Další student sdílel: „v 6 snídám, v 10 mám občerstvení, ve 2 oběd a v 5 večeři“. „Ráno snídám, potom jdu do školy, kde studujeme, jdeme ze školy, jdu na internát, obědvám, potom studuji a večer večeřím“. Na těchto stravovacích návycích není nic neobvyklého. Tato oblast mne zajímala především proto, že po rozhovoru se starostou jsem měla pocit, že studenti trpí nedostatečnou výživou, zvlášť když dochází spoustu kilometrů pěšky do školy a přijdou unavení. Ty ze studentů, kteří bydlí na internátu se stravují pravidelněji zvlášť proto, že stravování nezávisí přímo na nich, ale na jejich kuchařce a pravidelném režimu poskytnutém internátem. Tázaným studentům jejich zdravotní stav nebrání dlouhodobé docházce do školy, příčinou krátkodobé absence je normální onemocnění jako je chřipka, špatný cholesterol, nebo zima v oblasti či problémy s dýcháním. Dalším z důvodů, proč mne zajímaly stravovací návyky byl fakt, že Peru patří do rozvojových zemích a stávalo se, že jsem v ulicích Cuzca potkávala často děti ulice, které neměly co jíst. Kladla jsem si tedy otázku, zda-li má význam v Ccorce navrhovat předuniverzitní akademii a zkoumat vzdělání studentů, když nebudou mít naplněny základní potřeby a budou mít hlad. Důležitost naplnění této základní potřeby už zmínil Abraham Harold Maslow ve své pyramidě potřeb, která i přes svou kritiku zůstává aktuální do současné doby. (12)

Obr 3. Maslowova pyramida potřeb

Zdroj: Převzato z marketingové teorie (11)

To, že je výživa studentů jedním z problémů Ccorcy, zmínil starosta obce, který v roce 2010 úspěšně inicioval projekt o výživě (David Perrez 2013, osobní sdělení).

Ministerstvo zdravotnictví v Peru doporučuje, aby studenti měli dostatek času na zdravou snídani v klidu v rodině a začali tak den s energií. Studenti by měli konzumovat 4-5krát denně a uspokojit tak potřeby energie a živin (snídaně, oběd, večeře a dvě svačiny)(17). Ani jedno z adolescentů při popisu svých stravovacích návyků nezmínilo tuto pravidelnost. Děti by měly mít k dispozici přírodní vodu. Podle místního starosty voda v oblasti není dobrá. (David Perrez 2013, osobní sdělení). Nutno podotknout, že chronická podvýživa u dětí mladších 5 let na celostátní úrovni byla 23,2% (753,597), v souladu s parametry se Světovou zdravotnickou organizací v roce 2010 (Infobarómetro Early Childhood). V oblasti Cuzca ve stejném roce 35,4% dětí ve věku od 0 do 5 let věku trpí právě tímto nedostatkem. V mém výzkumu se však neprojevila ani podvýživa, ani výrazné nemoci respondentů, které by jim bránily ve studiu (17, 37).

Vzdělání je považováno za velmi důležitý faktor, který ovlivňuje zdraví. Na toto téma vznikla již řada výzkumů, které vzájemný vztah nejčastěji potvrzují. Například bylo na základě multinomiální logistické regrese zjištěno, že s rostoucím vzděláním roste i subjektivně vnímaná kvalita života (24,25).

4.2.8. Otevřené otázky

Další otevřené otázky na závěr dotazníku byly pokládány a nahrány na diktafon. První otázka zněla, co si přeješ studovat a odpovědi byly stejné jako v předešlých otázkách, studenti odpovídali právníkem, architektem, policistou, atd. Studenti jsou většinou z větších rodin, na otázku kolik mají sourozenců, odpovídali tři až čtyři. Další klíčovou otázkou bylo, proč chceš být tím, čím chceš být a jak si představuješ svůj distrikt za několik let.

4.3. Přání studentů Ccorca

Student **Daniel Edward** touží po tom stát se architektem: „*Baví mě kreslení a malování, barvy a světlo. Chtěl bych stavět domy, památky, školní budovy a dělat vlastní modely. Chtěl bych, aby se Ccorca proměnila v turistické atrakce s hotely, zříceninami a muzei.*“

Studentka **Liz Kathryn** odpovídá na otázky: „*Chtěla bych být policistkou, protože ve zprávách vidím, že je spousta korupce. V Ccorce není policejní stanice a většinou jsme svědkem krádeží. Kradou nám morčata. Chtěla bych vytvořit policejní stanici a přála bych si, aby bylo více bezpečnosti v naší vesnici, aby se všechny osoby cítily bezpečněji a chtěla bych zastavit korupci. Přeji si, aby Ccorca byla bezpečným distriktem, aby tady byli komisaři s dobrou úrovní. Chtěla bych pomoci lidem, kteří to potřebují, hlavně přinést osobám bezpečí a policii.*“

V tom se s ní shodne i šestnáctiletý **Ernesto Alexis**, který chce být jednou policistou právě z důvodu nebezpečí v oblasti Ccorca. Nechal se slyšet: „*V noci vidívám zločince. Krade se tady a neexistuje na to jiné řešení, než aby tady byla policejní stanice, kde se zloději varují. Nelze to vyřešit před soudem. Zloději kradou morčata a vstupují do domovů. Přál bych si, aby Ccorca byla jednou velkým okresem, ve kterém bude lepší zdravotnictví, školství a celková situace na ulicích. Chtěl bych být policajtem a pomoci přímo v Ccorce.*“

Další kriminalitu jiné úrovně spatřuje sedmnáctiletý student **Angelito Rosales** toužící po tom stát se jedním obchodním administrátorem. Říká, že je mnoho firem, které jejich majitelé spravují a v mnohých ohledech dochází ke kriminalitě. Přál by si mít vlastní podniky a dát tak práci a podporu nejen celé své rodině, ale také svým krajanům. Chtěl by, aby jednou byla Ccorca distriktem, který má spoustu možností včetně lepší dopravy. Stěžuje si na neexistenci silnic a autobusů. Fakt, že zde nejsou silnice a možnost dopravy hraje důležitou roli i ve vzdělávání místních studentů. Zvláště v otázkách přístupu ke vzdělání. Studentka **Cristina Milagros** by chtěla být turistickým průvodcem, protože věří, že právě v Ccorce jsou turistické objekty, které tam přivedou turisty. Přála by si jednou vidět Ccorcu v obklopení turistů, kteří mají krásné ubytování

v hotelech. **Diego Kuo** chce studovat zemědělství a být těžebním inženýrem a zkoumat zlato a přírodní bohatství. Líbí se mu oblast Mama Simona a za deset let by si přál, aby byla Ccorca nejlepším vývozcem přírodních zdrojů jako jsou brambory a koka. Slečny **Yessica Carolina** a **Lesli Raquel** se chtějí věnovat zdravotnictví a ošetřovatelství a to z jednoho prostého důvodu. Chtějí pomáhat druhým lidem, nově narozeným, nemocným a starším. Quispe by chtěla být k dispozici po celý den a věnovat tomu celý svůj život. V budoucnu by si přála pro Ccorcu více škol, které budou dobře studenty vzdělávat. Pátým z pěti sourozenců je **Juan Daniel**, duchem fotbalista, který by si chtěl v zahraničí zahrát za peruánský výběr. V Ccorce mu tedy podle jeho gusta chybí stadion na trénování. Je však nohama na zemi a kromě fotbalu by rád uspěl i v administrativě. Všichni tito studenti mají něco společného. Chtějí se vrátit zpět do své oblasti a svým povoláním ji proměnit. Student toužící po tom být policistou si všímá nedostatku bezpečnosti a do budoucna chce větší ochranu města a policejní stanici, které doposud v Ccorce neexistují. Myslím, že i tohle ovlivňuje život místních obyvatel. Ve chvíli, kdy se obávají toho, že jim někdo vstoupí do domu nebo jim někdo ukradne morčata, se těžko budou soustředit na studium. Podle Maslowa (11) je to jedna ze základních potřeb před seberealizací. Potřeba bezpečnosti. Po rozhovoru s jedním nejmenovaným státním policistou z Prahy mi na otázku, *co byste oblasti Ccorca poradil*, odpověděl, že by bylo dobré, kdyby ze strany policie vznikly nějaké přednášky o větším povědomí jejich profese a bezpečnosti celkově. Lidé si podle něj potřebují vytvořit vztah k profesi policisty a už to samo o sobě pomůže předejít zločinům (státní policista Petr, Praha, 2016, osobní sdělení).

Přepisy rozhovorů a jednotlivé dotazníky jsou k dispozici u autora.

4.4. Shrnutí poznatků z provedeného výzkumu

Tázaní studenti jsou ochotní se přestěhovat za studiem vysoké školy. Největší vliv na danou skupinu v jejich cestě za vzděláním mají právě lidé, kteří s nimi mají vztah ať už příbuzenský nebo přátelský. V Ccorce není příliš mnoho pracovních příležitostí. Z tázaných je 55 % studentů je ochotno trávit většinu svého života mimo Ccorcu, z dalších odpovědí, ale můžeme vidět, že se do Ccorcy převážně chtějí vrátit, což může

znamenat, že částí života mají na mysli dobu, kdy budou v jiném městě studovat. To je však předčasné posuzovat, protože přání se mohou během života a jeho vývoje měnit. Důležitým momentem je však zde nedostatek pracovních míst, kterého si všimli i studenti v tomto věku a často tento fakt v rozhovorech zmiňují.

Jak už jsme si mohli povšimnout, peruánskému národu odpovídá Hofstedem (7) popsané kolektivistické vnímání, které je blízké Španělům, Peruáncům, Nikaragujcům, ve srovnání s námi či Američany, kde je vnímání individuality silnější. Časteji se stane, že ve své budoucnosti vnímáme sami sebe se svými zájmy a satisfakci vnímáme v postupu po kariérním žebříčku. Studenti však nedávají takový důraz na sebe, jejich odpovědi jsou vždy spjaty s komunitou „*chci být zdravotní sestrou a být k dispozici celý den pro svou komunitu*“, nebo „*chci být policistou a chci chránit svou komunitu*“, nebo „*chci být manažer a zaměstnávat své sousedy*“. Z odpovědí nabývám dojem, jakoby studenti chtěli prostřednictvím studia získat určitou moc, díky které podpoří i své blízké či svou komunitu. V kolektivistických kulturách je klíčovou ctností udržování souladu s vlastním sociálním okolím, a to jak v rodině, tak i v dalších sférách. Naopak v individualistických kulturách je konfrontace považována za správnou (7). V kolektivistické kultuře má rodina velkou důležitost; když jeden člen skupiny poruší pravidla společnosti, celá skupina se cítí zahanbena. „Ztratit tvář“ znamená být pokořen. V individualistické společnosti platí jako protějšek „tváře“ charakteristika „sebeúcta“, ta je však definována z hlediska jednotlivce. V individualistických společnostech osoby, které přestoupí společenská pravidla, cítí vinu, která je však na rozdíl od hanby individuální (7). Respondenti ve svých odpovědích také zmínili také důležitost vztahu k přírodě a ke krajině se kterou jsou spjatí. Stylem výuky je podpořena představitost a studenti tak nevnímají jen jednu životní cestu, ale hned několik. Příkladem může být student, který chce být profesionální fotbalista a zároveň manažer velké firmy nebo studentka, která chce být pečovatelka a zároveň starostka obce.

Z odpovědí si lze povšimnout velké úcty, kterou respondenti chovají k rodičům i přes zřejmé statistiky zneužívaných žen a upozadřovaných dívek. Z odpovědí typu „*moje mamka bojuje zato, abych studoval*“, „*moji rodiče tvrdě pracují, aby mě podpořili*“, „*moji rodiče by museli tvrději pracovat a já si kvůli tomu dělám starosti, že onemocní*“,

„*nechci, aby moji rodiče tvrdě pracovali, musí tvrdě pracovat, abych mohl studovat*”. Lze si tedy povšimnout, že tito respondenti si jsou vědomi tvrdé práce, která čeká jejich příbuzné v případě, že si zvolí vysokou školu, což pak nakonec může vést k tomu, že si mnozí cestu vzdělání nezvolí. Nutno zmínit, že rodiče všech tázaných jsou nevzdělaní (z ekonomických důvodů, nebo z nemožnosti školy v okolí). Rodiče všech tázaných studentů své děti podporují i přes svou vlastní nemožnost studovat, chtějí pro své děti vzdělání. Respondenty studium baví, to jsem vnímala i z celkové atmosféry po mém příjezdu do místní školy. Z odpovědí respondentů tedy vyplývají dvě charakteristiky, na jednu stranu vidí studenti smysl v získání znalostí a na druhou vidí školu jako prostředek k realizaci svých snů. V jejich věku je to dle mého názoru přinejmenším obdivuhodné. Při studiu však nemyslí jen na sebe, ale odrazuje se v odpovědích i vztah k jejich zemi, například když zmiňují, že chtějí studovat právě proto, aby o své zemi více věděli. Zájem o studium na vysoké škole mají všichni tázaní studenti. Můžeme tedy usoudit, že studenti posledního ročníku střední školy v regionu Ccorca mají zájem o studium na vysoké škole. Jednou z hlavních bariér je samozřejmě ekonomický faktor. Studenti se obávají toho, že nebudou disponovat dostatkem financí potřebných ke studiu. Studenti se také kladně staví ke starším přátelům, kteří jsou jim vzorem. Komunikaci mezi staršími a mladšími vidím jako cestu k podpoře ve vzdělávání a osobnímu růstu. Tento princip dobře fungoval v Nikaragui, kde starší studenti, kteří dokončovali své studium, vedli přípravné kurzy pro studenty, kteří se na univerzitu hlásili. Opět se zde projevuje pospolitost komunity a kolektivistické vnímání podle Hofstedeho (7). Po zkušenostech z dlouhodobého pobytu mezi španělskými komunitami a komunitami Karibiku a krátkodobými pobyty v Nikaragui a Peru mne nepřestává překvapovat, jak trefné jsou Hofstedeho charakteristiky o kolektivistickém vnímání těchto národů.

V očích těchto adolescentů je Ccorca nebezpečným místem kvůli zlodějům a neexistenci policejní stanice, což vnímám jako nedostatek. Dalším demotivujícím faktorem je mobilita studentů, musí docházet spoustu hodin pěšky a poté přijdou unaveni, klesá tedy jejich soustředěnost. Vidím velké pozitivum v tom, že studenti si jsou vědomi své výjimečnosti, znalosti dvou jazyků. Podle jejich celkového hodnocení

to vnímají jako svou přednost. Doposud však nebyli mnozí v kontaktu s realitou města a v tom vidím určitou překážku a možná kvůli varovným signálům, které vzbuzuje početná diskriminace obyvatelů Kečua, budou potřebovat psychologickou pomoc a podporu. Vysoké školy by měly být těmito službami vybaveny a věnovat péči studentům přijíždějícím z vyloučených nebo zaostávajících oblastí. V otevřených otázkách opět dávají studenti pozornost situacím, které se týkají nebezpečnosti v regionu. Ve svém mladém věku si také uvědomují překážky, které způsobuje korupce. Potvrzují to jejich odpovědi typu: „*Chtěla bych být policistkou, protože ve zprávách vidím, že je spousta korupce.*“ Nebo: „*Chtěla bych vytvořit policejní stanici a přála bych si, aby bylo více bezpečnosti v naší vesnici.*“ „*Přeji si, aby Ccorca byla bezpečným distriktem.*“ Pouze prostřednictvím komunitní podpory a přístupu ke zdrojům jako je vzdělání, zdravotní péče a pracovní příležitosti budou mít studenti šanci na úspěch.

4.4.1. Možné návrhy na zlepšení stávající situace

Studentům brání na cestě za vzděláním školní doprava. Růst města je závislý na vnitroměstské dopravní síti, profesor Leibrand uvádí hypotetický výpočet: „Hranice města jsou zhruba omezeny časem stráveným občany především pro cesty do práce. Předpokládejme, že cesty z okraje města do jeho centra jsou v průměru časově omezeny na půlhodinu a odvodme velikost měst pro různé dopravní prostředky“. Z této teorie vyplývá teorie města, které odpovídá právě Ccorca, připodobním ji ke Starověku - město chodců - převážná většina obyvatel chodí do práce pěšky (středověký Řím, Babylon, Alexandrie, Byzanc, Peking) (38). V rámci rozvoje Ccorcy a vzdělanosti obyvatel jsem zvažovala koupení kol pro oblast, avšak jejich využití nedovoluje špatná infrastruktura a nadmořská výška. Určitě by bylo dobré zainvestovat do zlepšení infrastruktury. Od dopravních inženýrů se můžeme poučit o tom, jak se problémy s dopravou řešily jinde. Určitě by bylo dobré zvážit fungování školního autobusu, případně velké auto, které studenty navozí. Možná by mohlo být užitečné a přínosné pro obě strany zprostředkovat vzájemnou komunikaci se studenty FRRMS a studenty v Ccorce. Ne všechny domácnosti však mají internet a podle mé návštěvy ve vysokohorských komunitách v Peru si dovoluji tvrdit, že to může ještě nějakou dobu

trvat vzhledem k tomu, že tomuto rozhodování předchází početné zasedání místního sněmu. Pro zajímavost zmíním, že v něm hlasují pouze muži. Nebylo by ničím neobvyklým nalákat českého investora na přírodní zdroje Ccorcy. Podobně to fungovalo na místní farmě v Nikaragui, kterou jsem navštívila v roce 2012, kde čeští investoři obchodovali s kvalitním dřevem, které poté exportovali do České republiky. V České republice se začali stavět továrny a lidé se postupně stěhovali do těchto oblastí, kde pro ně byla práce a kde vznikaly školy a nemocnice.

Rozvoj regionu vidím ve vzájemné mezikulturní spolupráci. Spolupráce Peru a ČR se rozvíjí, podporuje ji například peruánský konzul Raúl Alta-Torre se soukromou společností Amerlink, která zaštiťuje české společnosti v Peru. (Raúl Alta-Torre, osobní sdělení, 2016). Co se týká oblasti vzdělávání, stát by měl podporovat rozvoj širšího rozsahu vzdělávání a odborné přípravy bilingvních učitelů a zaměřit se tak na rozvoj pedagogických dovedností.

5. Návrh modelového řešení

Inspirace pro zaměření projektu předuniverzitní akademie vzešla od peruánských koordinátorů neziskové organizace Inka, která má bohaté zkušenosti se spoluprací s Českem a již sama zrealizovala několik projektů. V příloze je rozhovor s ředitelkou nadace Inka.

5.1. Vymezení konkrétního problému a možné řešení

Pro studenta posledního ročníku střední školy s nesprávně a nevhodně získaným vzděláním je méně pravděpodobné, že se dostane na studium univerzity nebo technologického institutu, a tak získá možnost v pokračování profesionální kariéry. Hypotéza tedy spočívá v tom, že student s většími znalostmi, které získal řádným a vhodným vzděláním během studia na střední škole je lépe připraven na pokračování ve vyšším vzdělávání. Obecným cílem projektu je zajistit dostatečné a odpovídající vzdělání studentů posledních ročníků prostřednictvím předuniverzitního vzdělání. Student tak bude schopen složit přijímací zkoušky na vysokou školu nebo technický

institut a tudíž poté vykonávat své povolání. Specifickým cílem projektu pak bude motivovat studenty středních škol, jejich rodiče, místní úřady a regionální vládu, zástupce soukromých institucí a společností, obecně se zaměřit na význam původních procesů zmíněné primárním cílem stejně tak jako na trvání a fungování předuniverzitní akademie. Za účelem průběhu procesu přijetí do předuniverzitní akademie je stěžejním stanovit kritéria studentům a rodičům jako závazek k udržení chodu existence akademie. Dalším specifickým cílem projektu je rozvíjet praxi učení v souladu s příslušnou metodikou, zahrnovat povinnou strukturu učebních plánů s danými termíny k jejich dodržení a dát tak příležitost ke složení přijímací zkoušky a zároveň poskytnout výukové materiály jako jsou knihy, fotokopie, kontrolní testy atd. Dále poskytnout psychologickou pomoc soustřeďující se na podporu studentova sebevědomí, jejich sociální dovednosti a schopnost pracovat ve skupině při pobytu na předuniverzitní akademii. Dále ve studentech podporovat zodpovědné chování, solidaritu, kreativitu a rozvoj kritického myšlení. Posledním specifickým cílem projektu je zajištění pomůcek a vybavení pro provoz předuniverzitní akademie. Cílem projektu je tedy založit předuniverzitní akademii v okrese Ccorca, díky které studenti úspěšně složí přijímací zkoušku a budou dobře připraveni na studium na vysoké škole a tak dosáhnou osobních a rodinných aspirací.

5.2. Potenciál navrhovaného řešení

V Peru funguje veřejné vzdělávání, které vykonává peruánská vláda a soukromí podnikatelé. V obou případech je nabídka zaměřená na vzdělávacích úrovních - primární, sekundární, vyšší technické školy a univerzity. Nemluvě o tom, že všechny soukromé vzdělávací projekty v Peru jsou založeny na principu poptávky. Orgánem, který řídí a reguluje všechny vzdělávací procesy v Peru je ministerstvo školství. Mezi další skutečnosti, kterým vzdělávací systém v Peru čelí, je otázka týkající se rozporu mezi vzděláváním v městských oblastech a venkovských, kde nedostatek základních služeb je zcela typický. V městských oblastech je dostupnost výukových materiálů, doprava, lidské zdroje, školy, které nabízejí kurzy osobního rozvoje jako je sport, hudba, malování, divadlo, jazyky, gastronomie a další. Zatímco ve venkovských

oblastech, žádná z výše uvedených možností není k dispozici. Je pravdou, že v mnoha případech děti, které žijí ve venkovských oblastech, denně dochází řadu hodin, aby se dostali do vzdělávací instituce. Dalším rysem městského a venkovského vzdělávání je skutečnost, že městský učitel má ve zvyku, držet se studijního plánu a naplňovat ho, kdežto na vesnici se děje pravý opak. Studijní plány vysokých škol v Peru nenavazují na středoškolské a tak studenti po absolvování střední školy nejsou dostatečně připraveni na vysokou školu. Tato mezera ve vzdělávání se řeší předuniverzitním vzděláváním na Předuniverzitní akademii. Už tak je skutečností, že 70 % studentů vysoké školy v zemi má předuniverzitní vzdělávání. Jestliže bude existovat příležitost pro ty, kteří nemají možnost studovat, může to změnit chod celého region. Vznik předuniverzitní akademie je schopno podpořit Ministerstvo vzdělávání v Peru, místní starosta je ochoten o projekt požádat. Je tam tedy jasná mezera na trhu vzdělávání, poptávka, zdroj financí i možnost realizace.

5.3. Aktivity projektu a návrh způsobu jejich realizace

V následující fázi vidíme Ganttův diagram a zaznačené trvání a aktivity jednotlivých fází:

Fáze	předprojektová fáze				projektová fáze																poprojektová fáze
	2013-2017				2018				2019				2020				2021				
Rok	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Fáze A																					
Fáze B																					
Fáze C																					
Fáze D																					
Fáze E																					
Fáze F																					
Fáze G																					

Tab. 4 Aktivity projektu

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Pozn.:

Fáze A: Příprava administrativy a projektové dokumentace

Fáze B: Oblast výzkumu (návštěvy a rozhovory)

Fáze C: Analýza spolupráce a formování týmu

Fáze D: Zajištění místa

Fáze E: Koordinace a příprava akademie

Fáze F: Realizace akademie

Fáze G: Evaluace

Fáze předprojektová (1.1.2013-30.6.2014). Tato přípravná fáze byla zahájena v lednu 2013 vyšetřováním, shromažďováním údajů a nezbytných dokumentů, kontaktů a zapojování vhodných lidí v rámci projektu. Po příjezdu do Ccorcy v září 2013, započal výzkum návštěvou obce Ccorca, místního vzdělávacího zařízení, návštěvou vládních a nevládních organizací. Dále probíhaly rozhovory se studenty a profesory, z důvodu identifikace problému a požadavcích místních studentů a místních institucí. Když byl počáteční výzkum a šetření provedeno a shromážděny výsledky činností, proběhla analýza pravděpodobné spolupráce a návrh projektu, zjišťování možností projektového týmu a zapojení účastníků (místní odborníci, psycholog, administrátor, účetní, koordinátor, profesori). Následuje propagace akademie a poradenství s rodiči. Je-li toto hotovo, obec začíná zajišťovat místo a učebny, rekonstruuje knihovnu a připravuje potřebná zařízení a zahajuje výběrové řízení na partnerských institucích a pedagogických pracovníků. V tomto okamžiku je uspořádána politika akademie, což zahrnuje učební strukturu, organizace příchozích učitelů, zakládání smluv s nimi, školení, konzultace s rodiči a zápis studentů.

Fáze realizace (1. 9. 2017-1. 9. 2020). Nyní jsme ve fázi, kdy akademie již ukončuje přípravy a místnosti pro akademii, učební osnovy dosáhnou své finální podoby a učitelé jsou připraveni k vyučování. Akademie bude trvat tři roky a to i během letních prázdnin. Lekce budou probíhat od pondělí do pátku od 3 do 7 hodin odpoledne. Pro účely výše uvedené, budou služby psychologa po dobu vedení akademie k dispozici.

Fáze poprojektová (2. 10. -30. 12. 2020). V této fázi budou probíhat jednotlivé kroky k závěru projektu, projekt bude vyhodnocen a bude zjištěno, zdali naplnil své cíle. Po

celou dobu projektu budou probíhat pravidelné monitorovací zprávy, které budou měřit průběh projektu. Součástí projektu bude projektový tým. Většina týmu už na místě funguje a plní různorodé funkce. Tým zaujme v rámci projektu tyto funkce a zodpovědnosti:

- **projektový manažer (dále jen PM)** je osoba přítomna na místě realizace po celou dobu projektu. Je jím starosta obce, zaměstnán městskou radou. Za sebou má již praxi ve vedení úspěšného projektu v Ccorce v oblasti vzdělávání. PM radí rodičům, zajišťuje koordinaci mezi nimi a akademií. Je zodpovědný za pravidelné hodnocení a sledování vývoje projektu. Má za úkol také manifest publikace a propagační aktivity, které zaštiťuje. Jeho úkolem je delegovat část svých zodpovědností na svého asistenta, který v obci již funguje. Zaslouží se o publikaci nabídek pro učitele a partnerské organizace.
- **Koordinátor projektu** je zároveň vedoucím organizace, správy a propagace akademie. Jedním z jeho nejdůležitějších úkolů je dostatečně monitorovat pravidelné procesy fungování akademie. Je odpovědný za uchovávání záznamů o studentech, smlouvách personálu a dalších souvisejících dokumentech. Zároveň plní funkci účetního, který dohlíží na finanční toky, sleduje je, stabilizuje a uchovává záznamy. Je dále odpovědný za získávání prostředků, darů, aktivit zapojování veřejnosti, a udržuje komunikaci s nevládními organizacemi, podniky nebo státními orgány, dále s ministerstvem školství a regionální vládou, které jsou v alianci s cílem projektu.
- **6 profesorů**, kteří jsou smluvně připraveni pořádat setkávání se studenty. Mají odborné vzdělání a zkušenosti.
- **psycholožka**, která již v komunitě působí, bude studenty podporovat ve studiu na akademii a povzbuzovat jejich sebevědomí a utvrzovat je v jejich kompetencích. Její práce hraje klíčovou roli pro úspěšnou životnost akademie.

Obr 4: Projektový tým

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

5.4. Finanční aspekty projektu

Projekt bude podán na Ministerstvo školství v Peru, které disponuje rozpočtem pro jednotlivé obce. O projekt zažádá starosta Ccorcy po odsouhlasení rady. Obec Ccorca nabízí pro fungování akademie následující vybavení:

Hostel	Pokoje pro holky a kluky	2
Místní studovna a knihovna	Studovny pro holky a kluky	2
Místní kuchyně	Kuchyně sdílená mezi studenty a studentkami, sklad pro zásobování potravinami, kuchyňské prostředí	1
Služby a sprchy	Sprchy oddělené, osobní hygiena k dispozici	10
Místo pro administrativu	Kancelář, ve které hostel a škola je vedena zaměstnanci	1
Pokoj pro učitele	Učitelé zůstávají v hostelu v Ccorce, mají svou vlastní ložnici	6
Doprava učitelů	Obec vlastní minibus, který je nabídnut pro dopravu učitelů v regionu	1

Tab. 5 Vybavení nabízené obcí Ccorca pro účely projektu

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

- **Náklady na pořízení vybavení**

Jedním z pořizujících nákladů jsou učebnice, které studenti potřebují ke studiu. V Ccorce funguje knihovna, kde budou učebnice uloženy pro další ročníky. V ročníku je v roce 2016 40 studentů. Počet knih bude 40. Jedná se o učebnice a knihy matematiky (algebra, aritmetická, geometrie), fyziky, komunikace (lingvistika, gramatika, syntaxe), chemie, biologie, španělštiny, americká a peruánské literatura (literární teorie, literární hnutí, literární díla.). Každá kniha v ceně cca 150 solů. (41)

Vybavení knihovny	Počet jednotek	Jednotková cena	Celkové náklady na zboží (v solech)	Celkové náklady na zboží (v dolarech)
Učebnice	40	150	6 000	1800
Tiskárna	1	650	650	195
celkové náklady			6650	1995

Tab. 6 Nákup pořizovacích nákladů

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

- **Náklady na lidské zdroje**

Součástí projektu, jak je už výše zmíněno, je projektový tým, který již vykonává své funkce. Z nákladů na projekt budou placení lektori, profesori, kteří budou do oblasti dojíždět. Ministerstvo školství uvádí, že platy 3800 přijatých učitelů v roce 2015 ve veřejných vysokých školách vzrostl mezi 70% a 90%. Za 30 hodin tedy budou mít učitelé 1710 solů a za 40 hodin 2280 solů. Lekce budou trvat 4 hodiny denně, čili 20 hodin týdně. V těchto oblastech je normální, že jsou učitelé podhodnocení a vydělávají si měsíčně 600-800 solů. Měsíční sazba je tedy 1000 solů, z toho důvodu, aby měli učitelé motivaci do Ccorcy cestovat. Bude jim poskytnuto ubytování v místní obci, která je ubytovacími prostory vybavena. (42)

Lidské výplaty	zdroje, Počet expertů	Měsíční sazba	Délka působení v měsících	Celkem (solů)	Celkem (dolarů)
Lektori	6	1000	36	216 000	65 018.7

Tab. 7 Náklady na lidské zdroje projektu

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

- **Provozní náklady**

Provozní náklady jsou vypočteny na dobu 5ti let (60 měsíců). Provozní náklady jsou určeny na provoz kolejí včetně ložnice pro profesory, chod studovny, kuchyně, toalety, sprchy. Kontinuální provozní náklady jsou dobré pro udržitelnost projektu.

Další služby	náklady, Měsíční náklady	Délka měsíců	v Celkem v solech	Celkem v dolarech
provozní náklady (elektřina, plyn)	500	60	3000	900
Voda	100	60	6000	1799
Celkové náklady			9000	2698,5

Tab. 9 Další služby

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Celý projekt trvá po dobu 5 let. Akademie samotná trvá po dobu 3 let (2017-2020). Projektový manažer, koordinátor a účetní práce po dobu 4 let a 6 měsíců, přesně 54 měsíců. Profesoři budou pracovat 3 roky. Bližší informace jsou rozvedeny v harmonogramu projektu. Průměrný plat v Peru je 1054 solů a v Cuscu 889 solů. Tyto platy budou motivovat profesory pro příjezd do Ccorcy. Kontinuální provozní náklady jsou dobré pro udržitelnost projektu.

- Celkové finanční aspekty projektu

Celkový rozpočet	soly	dolary
Platy učitelů	216000	65018,7
Knihy a tiskárna	6650	1995
Voda, elektřina, plyn	9000	2698,5
Celková cena	231650	69712,2

Tab. 10 Celkový rozpočet projektu

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

V Tab. 11 jsou znázorněny roční náklady na předuniverzitní akademii po dobu pěti let. Pořizovací náklady se budou kupovat jednorázově (učebnice a tiskárna) a jejich předpokládaná životnost je po celou dobu trvání akademie. Náklady na provoz jsou celkově rozpočítány na 60 měsíců, úvazek učitelů je na 3 roky. Situace v Ccorce je nyní nejistá, momentálně dochází v Peru ke zvýšení platů učitelů a v Ccorce střídání starostů. Proto doporučuji před reálným začátkem akademie, v době příprav a před konkurzem učitelů, rozplánovat přesný počet hodin pomocí školních plánů a aktuálních požadavků studijních plánů. Následuje příprava individuální smlouvy s učiteli a jejich možná náhrada v době dovolených. Případné rezervy či nečekané události budou hrazeny z rozpočtu obce. Celková suma akademie činí 231 650 solů.

Náklady	1 rok	2 rok	3 rok	4 rok	5 rok
pořizovací náklady	6650	x	x	x	x
náklady na lidské zdroje	43200	43200	43200	43200	43200
provozní náklady	1800	1800	1800	1800	1800
Suma	58850	52200	52200	52200	52200

Tab. 11 Celkové náklady na jednotlivé roky v solech

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

5.5. Shrnutí a vyhodnocení potenciálních přínosů a rizik realizace modelového projektu

Předpokládanými riziky projektu jsou například učitelé, kteří neprojeví zájem o příjezd do Ccorcy a dále učení v odpoledních až večerních hodinách. Otázkou tedy zůstává, jak snížit toto riziko. Jedním z řešení je motivovat učitele platem. Dalším řešením je podpis smlouvy na prestižní vzdělávací instituci jako jsou univerzitou prosazované řády Jezuitů (Alianças strategic). Existují také prestižní soukromé firmy, které se zapojují do předuniverzitního vzdělání a které jsou k dispozici pro uzavření smlouvy s akademií. Existují také firmy, které podepsaly dohody s regionem Ccorca z nichž všechny jsou zběhlé v rozvoji sociálního prostředí ve venkovských oblastech. Dalším rizikem můžou být pochybnosti studentů, zda-li do kurzu vstoupit či nikoliv. Příčinou může být absence

vzorů v rodině či u svých vrstevníků nebo ve škole. Interakce obce s rodiči a psychologem by měla být klíčovou v zamezení tohoto rizika. Rodiče by měli být informováni například skrz audiovizuální projekci organizovanou obcí. Mé doporučení je, aby studenti prezentovali své úkoly v přední části svých třídách pro posílení, zlepšení nebo aktivaci sociální citlivosti, schopností a sebevědomí. Učitelům se doporučuje, aby posílili důvěru mezi studenty neustálou podporou. Mají za úkol budovat důvěru mezi studenty, podpořit je aplausem, když se to hodí a veselým přístupem k učení. Dalším rizikem může být právě nízká motivace studentů. Rodiče ve venkovských oblastech obvykle chtějí, aby jejich děti dali přednost práci před studiem. Avšak studium jejich dětí může být větší šancí a investicí pro rodinu, než pouhé přežití ze dne na den. Obec může toto riziko snížit organizováním poradenských sezení s rodiči, mediální podporou a pravidelnými sezeními s psychologem. Podmínky regionu se většinou mění se změnou starosty. Návrh na akademii bude probrán na místní radě a v případě nástupu nového starosty bude podepsána smlouva mezi ním a jeho nástupcem s pokračováním realizace projektu. Tato dohoda může být označena jako Podpora vysokoškolského vzdělávání pro mladé v adolescentním věku v regionu Ccorca.

Hrozba	Důsledky	Prevence
Neúspěšný výběr vhodných kandidátů	Přesčas Vyšší náklady	Spolupráce se soukromými institucemi a univerzitami
Nezájem rodičů	Negativní vliv další generace a pro zavedení projektu	Spolupráce předuniverzitní akademie s psychologickou podporou, motivace a podpora mezi psychologem, starostou obce a rodiči
Nezájem studentů	Zavedení projektu je rizikem nízkého zájmu studentů	Podpora rodičů a psychologa
Nedostatek financí	Suspense projektu	Potenciální možnosti od

			partnerů, vlády a neziskových organizací
Nedodržení časového harmonogramu	Přesčas	Vyšší náklady	Pravidelné monitorování časového harmonogramu

Tab. 12 Analýza rizik projektu

Zdroj: Zpracováno autorkou na základě informací z provedeného výzkumu

Dalším limitováním rizik je samozřejmě evaluace projektu, která se může realizovat následujícími způsoby:

- 1) **Školním portfoliem** je portfolio, ve kterém jsou zahrnuty úkoly pro účastníky akademie. Toto portfolio bude sledovat výkonnost účastníka v průběhu plnění jednotlivých úkolů.
- 2) **Progresem dětí.** Ve třídě je očekávaný pokrok studentů. Každý víkend by měli být studenti ohodnoceni podle testů podobných těm, které studenti skládají při vstupu na univerzitu. Testy budou odebrány v předuniverzitním centru Národní univerzity San Antonio Abad Cuzco. Profesori by měli mít k dispozici měřítko aplikovatelné na úroveň učení a hodnocení studenta a při závěrečném kurzu by měla být zkouška, která slouží jako důkaz pokroku účastníků.
- 3) **Motivačními gesty,** která budou prováděná školou ve formě diplomů cti udělených nejlepším studentům. Diplomy a osvědčení v individualistické společnosti znamenají zvýšení ekonomické ceny držitele a jeho sebeúcty, zatímco v kolektivistické společnosti je diplom přínosem ke cti držitele a příslušníků jeho skupiny (7).
- 4) Součástí každého projektu je **administrativa.** Profesori by měli mít strukturu osnov spolu se seznamem studentů a úkolů, které mají být provedeny, aby mohlo být vždy zřejmé, jaký dopad bude mít akademie na účastníky kurzu.

6. Závěr

Cílem diplomové práce bylo *analyzovat a vyhodnotit současné možnosti mladých lidí v nativní komunitě v Peru (oblast Ccorca) vysokoškolsky se vzdělávat*. V návaznosti na naplnění tohoto cíle, navrhnout základní rysy modelového rozvojového projektu, který by posloužil ke zlepšení stávající situace v komunitě. V rámci řešení práce byly získány následující poznatky.

V oblasti vzdělávání udělalo a dělá Peru řadu pokroků. Vzdělávací systém v Peru čelí mnohým výzvám, jakými jsou snížení korupce, řešení problémů venkova, posílení vlivu institucí a zvyšování úrovně vzdělávání. I přes povinnou školní docházku dětí do šestnácti let, není vzdělávací systém přístupný některým z dětí především těch, které žijí ve venkovských regionech. Peruánský prezident však podnikl mnohé kroky pro změnu stávající situace. V roce 2016 zvýšil platy učitelů a začal právními kroky přibližovat studenty vzdělávacím institucím prostřednictvím internátů. Moje práce se zaměřuje na konkrétní komunitu. Výzkum probíhá v Ccorce, která je poslední nativní komunitou v Cuzcu a vyslovila potřebu mít vzdělanější mladou generaci. Na základě výzkumu, který jsem realizovala v Ccorce, 100 % respondentů odpovědělo, že mají zájem o vysokoškolské vzdělání. Všichni tázaní studenti jsou ochotní se přestěhovat za studiem vysoké školy. Rodiče 64 % tázaných pracují na farmě jako zemědělci a 9 % ve službách. I když jsou rodiče dotazovaných často negramotní (nebo právě proto) podporují své děti. Studenti tedy mají rodinné zázemí a podporu. Z tázaných respondentů, 91 % má přátele, kteří studují na vysoké škole a staví se pozitivně k této skutečnosti. Hodnotí to komentáři jako „budou mít jisté zaměstnání“ nebo „jen takhle změní svůj život“. Vzdělávací systém vede studenty k národní hrdosti například formou povinných uniforem. Na cestě za vzděláním jim však brání mnohé překážky. Z výsledků výzkumu vyplývají typické bariéry vysokoškolského vzdělání mladých lidí v nativní komunitě Ccorca, jakými jsou jazyková výbava, školská infrastruktura, bydlení v odlehlých oblastech dlejší je kilometry od vzdělávací instituce, nebo naopak od rodiny, podpora vlády a nedostatečně kvalifikované lidské zdroje.

V následujícím textu blíže přiblížím jednotlivé bariéry v oblasti Ccorca. Internet v Ccorce je zprostředkován jen ve středu města, v odlehlých oblastech není zatím k dispozici. Z výzkumu se potvrdilo, že co se týká vzdálenosti, dominuje hodinová až tříhodinová vzdálenost studentů od školy a 91 % respondentů musí urazit pěšky 2, 5 i 8 km denně. Studenti zmiňovali únavu, které musí čelit po příchodu do školy. Vzdálenost může být demotivujícím prvkem na cestě ke vzdělávání.

V otevřených odpovědích se několikrát potvrdila existence kriminality v Ccorce v podobě korupce nebo zlodějů v místní oblasti a zároveň neexistence policejní stanice. Studenti zmiňující tento fakt zároveň vždy nabízeli řešení v tom duchu, že se sami stanou policisty a vládními úředníky, aby tak ochránili svou oblast, rodinu a pozvedli Ccorcu. Zde se projevuje kolektivistické vnímání společnosti popsané Hofstedem. Respondenti vnímají zodpovědnost za svou komunitu, nejen za svůj vlastní život a projevuje se to i v jejich odpovědích týkající se rodiny a její podpory. K rodičům chovají úctu a odpověďmi jako *„moji rodiče tvrdě pracují, aby mě podpořili“*, *„moji rodiče by museli tvrději pracovat a já si kvůli tomu dělám starosti, že onemocní“*, *„nechci, aby moji rodiče tvrdě pracovali, musí tvrdě pracovat, abych mohl studovat“*, dávají najevo, že jim není lhostejná cena, kterou musí rodiče zaplatit za jejich studium. Z výzkumu vyšlo, že největší vliv na danou skupinu v jejich cestě za vzděláním mají právě lidé, kteří s nimi mají vztah ať už příbuzenský nebo přátelský. Všichni studenti jsou studenty střední školy a všichni odpověděli jednotně, že je studium na střední škole obecně baví. Důvodů, proč je studium na střední škole baví, je více. Studenti uváděli, že důvodem jsou jejich spolužáci nebo fakt, že se něco naučí či že zrealizují své sny. Komunikaci mezi staršími a mladšími vidím jako cestu k podpoře ve vzdělávání a osobnímu růstu.

Existují velké disparity mezi vzděláváním v městských oblastech a venkovských. Ve venkovských je typický nedostatek základních služeb, jako je dostupnost výukových materiálů, doprava, lidské zdroje, školy, množství kurzů. Dalším rysem městského a venkovského vzdělávání je skutečnost, že městský učitel má ve zvyku, držet se studijního plánu a naplňovat ho, kdežto na vesnici se děje pravý opak. Studijní plány vysokých škol v Peru nenavazují na středoškolské a tak studenti po absolvování střední

školy nejsou dostatečně připraveni na vysokou školu. Tato mezera ve vzdělávání se řeší předuniverzitním vzděláváním na předuniverzitní akademii. V práci tedy navrhuji modelový projekt předuniverzitní akademie, který je jednou z cest ke zlepšení stávající situace v Ccorce a vznikl z potřeb samotného regionu. Jedná se o předuniverzitní akademii, která podpoří znalosti a sebevědomí místních studentů, kteří se po jejím absolvování budou moci vydat cestou vysokoškolského vzdělání. V regionu je jednoznačná poptávka po přeuniverzitní akademii. Studenti o ni projeví zájem a starosta ji chce podpořit a zažádat o její financování prostřednictvím Ministerstva školství v Peru. Návrh mu již byl zaslán a čeká se na termín podání místní vládě. Provedené vyhodnocení ukazuje, že realizace předuniverzitní akademie má smysl a místní komunita má o toto řešení zájem. Model akademie je v Peru populární, absolvuje jej přibližně 70 % studentů ročně. Akademie tedy dobře funguje v jiných oblastech, jeho model jsem navrhla zrealizovat v andských horách, v regionu Ccorca.

Uvedu několik důvodů, proč má předuniverzitní akademie smysl. Studenti nemusí platit za školné, takže nemusí být předuniverzitní akademie nepřístupná lidem, kteří nedisponují dostatkem financí k vyššímu vzdělávání. Dle mého názoru by měl mít každý příležitost pro studium zvoleného oboru. Věřím, že studenti v Peru by měli mít stejná práva a přístup ke studiu jako studenti kdekoli jinde v zemi. Vzdělání pomůže smazat disparity mezi bohatými a chudými, vesnicí a městem. Z chudých oblastí můžou pocházet lidé, kteří v budoucnu budou zemi vládnout. Příkladem je mnoho. Peruánský prezident má indiánský původ, venezuelský velvyslanec pochází z velmi chudých poměrů. Dostanou-li příležitost ke studiu lidé z postranních a zanedbaných regionů, může to mít příznivý dopad pro celý region a celou zemi. Může to vést k redukci chudoby, eliminaci dětí ulice i k menší kriminalitě. Vyšší vzdělání obyvatel bude přínosem pro celou ekonomiku. Předuniverzitní akademie podporuje a posiluje vzdělání středoškolských studentů, aby byli připraveni na přijímací řízení a dosáhli požadavků vysoké školy. Akademie bude trvat 5 let, z toho 3 roky bude probíhat vyučování. Akademie zaměstná 6 profesorů, kteří budou vyučovat klíčové předměty, které se studenti Ccorcy potřebují doučit pro přijímací řízení a pro vstup na univerzitu. Náklady na roční provoz akademie jsou 58 850 solů, zahrnují pořizovací náklady (učebnice a

tiskárnu). Další roky bude akademie každoročně stát 52 200 solů, celkem za 5 let tedy 231 650 solů. Otázkou zůstává, zda-li existuje levnější varianta vyššího vzdělávání, formou rádia či internetu. Kdyby místní sněm například odsouhlasil internet a obyvatelé Ccorcy by tak mohli studovat na online univerzitě. To však sebou nese mnohá rizika, jakým je například to, že děti v 18 ti letech nemusí být dostatečně motivovaní pro studium online, když doposud na internet nejsou moc zvyklí, a taky fyzický kontakt s dalšími studenty a učiteli může být jejich motivem, vzhledem ke kolektivistické nátuře peruánců. Jak z výzkumu vidíme, lidský faktor je pro vzdělání studentů střední školy důležitý a motivující. Je taky otázkou, zda-li by se studenti dokázali zařadit do společnosti, kdyby jejich vzděláním bylo jen studium u sebe doma v odlehlých domovech, což může vést k jejich izolaci. Po spočítání nákladů by bylo levnější variantou, aby studenti dojížděli do Cuzca na předuniverzitní akademii. Avšak naším cílem není jen zrealizovat akademii, ale po konverzaci se starostou je naší vizí, aby akademie měla dopad na celou oblast. Vytrhnout studenty z komunity by znamenalo, že studenti už v tak brzkém věku opustí svoji komunitu a možná je pak větší riziko, že se do ní nevrátí.

Oblasti Ccorca by mohl také prospět přísun investorů, investice do infrastruktury dopravy, mezikulturní a zahraniční spolupráce, která může začít malými kroky, jakými je například zprostředkovaný kontakt studentů s našimi studenty. Vidím velké pozitivum v tom, že studenti si jsou vědomi své výjimečnosti, znalosti dvou jazyků. Všichni z tázaných respondentů absolvovali bilingvní školu. Faktem zůstává, že výuka na většině vysokých škol v Cuzcu probíhá ve španělštině. Na otázku zda-li si myslí, že umí španělsky tak dobře, aby se dostali na vysokou školu, 8 z 11 odpovědělo, že ano. Při otázce zda-li by byli pro možnost studia Vš v kečuánštině byli všichni studenti pro. Z dalších odpovědí jako „*musím zlepšit svou španělštinu*“, „*umíme lépe kečua*“ je patrné, že si jsou studenti jistější svojí kečuánštinou než španělštinou. Stát by měl podporovat rozvoj širšího rozsahu vzdělávání a odborné přípravy bilingvních učitelů a zaměřit se tak na rozvoj pedagogických dovedností.

V Ccorce není příliš mnoho pracovních příležitostí, jak zmiňují samotné statistiky, ale i studenti ve svých odpovědích. 55 % tázaných je ochotno trávit většinu svého života

mimo Ccorcu, z dalších odpovědí, ale můžeme vidět, že se do Ccorcy převážně chtějí vrátit. Termín Brain drain znamená emigraci vysoce kvalifikovaných osob z určité země. Studenti vystudují v jiné zemi a poté se vrátí do své země. Tento trend může být považován za problém, protože většina vysoce kvalifikovaných a schopných jedinců opustí svou zemi a přispívají svými zkušenostmi do ekonomiky dalších zemí. Studenti Ccorcy se však po studiu chtějí vrátit do své země a vynaloží tak své zkušenosti získané v cizí zemi právě ve svém distriktu. Příkladem může být starosta obce Ollantaytambo, který se po návratu z USA zasloužil o založení pojízdné v nemocnice v horách, která dneska v oblasti dobře funguje.

V otázkách zdraví studentů Ccorcy se v mém výzkumu neprojevila ani podvýživa, ani výrazné nemoci respondentů, které by jim bránily ve studiu. 55 % respondentů odpovědělo, že nebývají často nemocní, jen přiměřeně.

Z mého pohledu život pro studenty v Ccorce není jednoduchý. Ať už mluvíme o uchozených kilometrech po cestě za vzděláním, nedostatečnou znalostí španělského jazyka bránící ke studiu na univerzitě nabízející jen španělskou výuku, nebo existenci zlodějů, kteří se mohou vkrást do domu, když zrovna děti píší své domácí úkoly. Riziko vyloučení ohrožuje jejich plnohodnotný a zdravý vývoj. Představa budoucnosti Ccorcy v očích místních studentů je však velmi bohatá. Vidí ji jako atraktivní turistickou destinaci, bezpečné místo k životu, centrum plné potřebných institucí jako je policie, nemocnice a kvalitní škola. Jediný, kdo tuto představu může zrealizovat jsou právě samotní studenti školy. Právě tato generace mladých lidí by měla být budoucí hybnou silou rozvoje svého regionu.

Vzdělávání posiluje osobní rozvoj občanů, jejich angažovanost ve společnosti a podporuje rovnoprávnost, sociální začlenění a soudržnost. Ccorca patří mezi nejzaostalejší region provincie Cuzca a proto posílení vzdělání místních studentů může být krokem k postupnému snižování sociálních a hospodářských rozdílů mezi jednotlivými regiony. Pouze prostřednictvím komunitní podpory a přístupu ke zdrojům jako je vzdělání, zdravotní péče a pracovní příležitosti budou mít studenti šanci na úspěch.

Použité zdroje

- (1) Zeměpisná poloha. *Agentura investic soukromého vyšetřování Peru* [online], [10.07.2013]. Dostupné z: <http://www.proinversion.gob.pe/0/0/modulos/JER/PlantillaStandardsinHijos.aspx?ARE=0&PFL=0&JER=58>
- (4) Education in Peru. *World education news and reviews*. [online], [6.04.2015]. Dostupné z: <http://wenr.wes.org/2015/04/education-in-peru/>
- 3) Vilímková, Olga. 2003. Učitelkou V Peru. Lidé A Země. Praha: Mladá fronta. <http://kramerius.mzk.cz/search/handle/uuid:ef3257f0-4aca-11e3-9c86-005056827e51>
- (5) Ccorca. *Estadística de la calidad educativa*. Dostupné z: http://escale.minedu.gob.pe/PadronWeb/info/ce?cod_mod=1379544&anexo=0
- (7) HOFSTEDÉ, G. -Hofstede, G. J. *Kultury a organizace: software lidské mysli: spolupráce mezi kulturami a její důležitost pro přežití*. Praha: Linde, 2007. 335 s. ISBN 80-86131-70-X
- (8) Amantani. *Amantani*. http://www.amantani.org.pe/nuestro_equipo_peru
- (9) Top 100 Peruvian names. *Students of the world*. . [online], [6.04.2015]. Dostupné z: <http://www.studentsoftheworld.info/penpals/stats.php3?Pays=PER>
- (10) Peru: ochrana zdraví a životního prostředí nebo boj za zaměstnanost. *Rozvojovka*. [online], [26.12.2015]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/clanky/1715-peru-ochrana-zdravi-a-zivotniho-prostredni-nebo-boj-za-zamestnanost.htm>
- (11) Marketing. *Nákupní chování spotřebitelů*. [online], [19.5.2015]. Dostupné z: <http://halek.info/www/prezentace/marketing-cviceni4/mcvc4-print.php?projection&l=05>
- (12) Řízení a rozvoj lidí ve firmách, Michaela Tureckiová, Praha 2004, Grada Publishing
- (13) Peruánská republika. *Dálky.cz*. [online], [3.2.2007]. Dostupné z: <http://dalky.cz/pruvodce/z-peru.html>
- (14) El costo de estudiar. *La república.pe*. [online], [13. 09. 2015]. Dostupné z: <http://larepublica.pe/impresasociedad/703120-ninos-de-ccorca-caminan-hasta-ocho-horas-para-llegar-al-colegio>

- (15) Peru. *Country reports*. [online], [2016]. Dostupné z: <http://www.countryreports.org/country/Peru/students.htm>
- (16) Discriminación en Perú *Ministerio de cultura*. [online], [2016]. Dostupné z <http://alertacontraelracismo.pe/discriminacion-en-el-peru/>
- (17) Recomiendan hábitos saludables antes de inicio del año escolar. *Ministerio de salud. escolar* [online], [17.02.2015]. Dostupné z: <http://www.minsa.gob.pe/?op=51¬a=16130>
- (18) Propuestas para la educación en áreas rurales. *Educación rural*. <http://www.defensoria.gob.pe/educacion-rural/articulo-01.html>
- (19) Minedu implementará modalidad de internado en Amazonas a favor de adolescentes que viven en zonas remotas. *Ministerio de educación*. [online], [17.11.2015]. Dostupné z: <http://www.minedu.gob.pe/n/noticia.php?id=35665>
- (20) Unicef. *Únete por la niněz*. [online], [25.3.2014]. Dostupné z: http://www.unicef.org/peru/spanish/media_26884.htm
- (21) Estadísticas. *Inei*. [online], [2014]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/>
- (22) Currency Converter. [online] [18.11.2013] Dostupné z: http://cs.coinmill.com/PEN_USD.html#PEN=799800
- (23) Co zavinil Vinnetou. Etnološka vyvrací mýty o indiánech. *Týden.cz*. [online] [18.11.2013]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/relax/cestovani/co-zavinil-vinnetou-etnolozka-vyvraci-myty-o-indianeck_313747.html
- (24) Mertl, J., Vychová H.: Úloha vzdělání a zdraví v ekonomickém rozvoji: teoretická analýza a její aplikace v podmínkách ČR. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2007, 171 s. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky), 1/2007. ISBN 80-867-2932-X.
- (25) Rychtaříková, J.: Zdravá délka života v současné české populaci. *Demografie*. 2006, roč. 48, č. 3, s. 166-178.
- (26) Každý den s citátem. *Každý den s citátem*. [online] [2013] Dostupné z: <http://kazdydenscitatem.cz/citaty-o-zivote/lide-obetuji-zdravi-aby-vydelali-penize/>

- (27) Mnislav Zelený Atapana: Proti indiánům jsme chudáci Lidé a země. [online] [22.7.2011] Dostupné z: <http://www.lideazeme.cz/clanek/mnislav-zeleny-atapana-proti-indianum-jsme-chudaci>
- (28) Participation Action Research. *Wordpress.com* [online] [2016] Dostupné z: <http://participaction.wordpress.com/>
- (29) Výzkum ve spolupráci s neakademickými aktéry. Věda v akci. [online] [2016] Dostupné z: <http://www.vedavakci.cz/veda-a-verejnost/vyzkum-ve-spolupraci-s-neakademickymi-aktery/>
- (30) Etherington, Kim. "A View of Narrative Inquiry." Lecture. University of Bristol, Bristol. 19 May 2013. CPR Journal. 2012. Web. 18 May 2013.
- (31) DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8.
- (32) HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2012. ISBN 80-262-0219-8.
- (33) STRAUSS, A. *Základy kvalitativního výzkumu: Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 1999. ISBN 80-858-3460
- (34) Regionální politika. *Euroskop.cz*. [online] [2015] Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>
- (35) Vzdělávání a odborná příprava. *Evropská komise*. [online] [20.05.2016] Dostupné z: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/growth-jobs_cs.htm
- (36) Statistické informace z regionální vláda Cuzco(2007)
- (37) De acuerdo a las estadísticas de la Encuesta Nacional de Salud ENDES. [online][2010]Dostupnéz:https://www.inei.gov.pe/media/MenuRecursivo/publicaciones_digitales/Est/Lib1211/pdf/Libro.pdf

(38) Investice do rozvoje vzdělávání. EU. [online] [2015] Dostupné z: <http://projekt150.ha-vel.cz/node/87>

(39) Agencia de proinversión de la Investigación privada. Ubicación geográfica [online], [26.09.2013] Available from: <http://www.proinversion.gob.pe/0/0/modulos/JER/PlantillaStandardsinHijos.aspx?ARE=0&PFL=0&JER=58>

(41) Wikipedia: The Free Encyclopedia. Distrito de Ccorca [online] [13.03.2013] Dostupné z: http://es.wikipedia.org/wiki/Distrito_de_Ccorca

(42) Categorización del departamento de Cusco. Características socioeconómicas. [online] Dostupné z: <http://www.bcrp.gob.pe/docs/Sucursales/Cusco/Cusco-Characterizacion.pdf>

(43) Estadísticas. INEI - Censo Nacional 2007 *Inei*. [online], [2007]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/> INEI

(44) El programa pisa de OCDE. Qué es y para qué sirve. [online] Dostupné z: <http://www.oecd.org/pisa/39730818.pdf>

(45) Niveles socioeconómico (NSE) [online] [7.07.2013] Dostupné z: <http://nivelessocioeconomicos.blogspot.com/>

(46) Asociación peruana de empresas de Investigación de mercados. Niveles socioeconómicos [online] [1.06.2013] Dostupné z: <http://www.apeim.com.pe/wp-content/themes/apeim/docs/nse/APEIM-NSE-2013.pdf>

(47) El comercio. Los ingresos promedio.[online] [6.06.2013] Dostupné z:
<http://elcomercio.pe/economia/1586456/noticia-70-poblacion-peruana-ya-pertenece-clase-media-segun-bid>

(48) Kausasunchis. Journal of educational research and human development.
[1.04.2013] . Referencias: Written by: azavala@minedu.gob.pe

Seznam příloh

Příloha I: Okruhy otázek semi-strukturovaného rozhovoru

Příloha II: Fotografie a mapa z navštívených míst

Příloha III: Počet obyvatel v komunitách a počet vzdělaných

Příloha IV: Rozhovor s ředitelkou nadace Inka

Příloha I: Okruhy otázek semi-strukturovaného rozhovoru

A) Španělská verze

A Datos personales

Nombre

1. ¿Cuántos años tienes?
2. ¿Eres hombre/mujer?
3. ¿Cuál es su nacionalidad? (quechua, peruano...)
4. ¿Cuál es tu nivel de educación?
5. ¿Dónde vives (en qué comunidad)?

B Movilidad

6. ¿A qué distancia queda la escuela de tu domicilio?
7. ¿Cómo llegas a la escuela? (A pie, a caballo, en burro, autobús...)
- 7.1. Cuánto tiempo tardas en llegar a escuela?
- 7.2. ¿Es algún problema el transporte?

C Budoucnost

8. ¿Merece la pena mudarse para estudios universitarios a otra ciudad?
- 8.1. Sí
- 8.2. No
- 8.3. ¿Porqué?
9. ¿Dónde te gustaría pasar una gran parte de tu vida?
- 9.1. En tu distrito
- 9.1. En otro lugar
- 9.3. Proč?
10. ¿Cómo ve su futuro profesional ?
- 10.1. ¿Qué quieres ser?
- 10.2. ¿Dónde quisieras trabajar?
- 10.3. ¿Qué más te gustaría realizar profesionalmente?
11. ¿Cómo se imagina su vida personal?
- 11.1. ¿Lejos de la familia o con ella?
- 11.2. ¿Volverías a Ccorca?
12. ¿Quién te influyó para tu estudio aquí?
13. ¿Quién te trajo estas ideas?

D Familia/Amigos

18. ¿Cuál es la profesión de tus padres?
- 18.1. ¿A qué se dedican?
19. ¿Cuál es el nivel de educación de tus padres? (tienen un título universitario)

- 19.1. Sí
- 19.2. No
- 19.3. ¿Porqué?
- 20. ¿Los padres te ayudan con los estudios ? Te apoyan en tu educación?
- 20.1. Sí
- 20.2. No
- 20.3. ¿Cuál es tu opinión sobre eso?
- 21. ¿Tienes amigos mayores de edad que están estudiando?
- 21.1. Sí
- 21.2. No
- 21.3. ¿Cuál es tu opinión sobre eso?
- 23. ¿Conversas con alguno de ellos sobre los estudios. Si No ¿Qué te parece?
- 23.1. Si
- 23.2. No
- 23.3. Que piensas al respecto?
- 24. Estudia alguien de tu familia en la universidad?
- 24.1. Si
- 24.2. No
- 25. Que piensas al respecto?

F Motivación

- 26. ¿Qué te motiva para estudiar ?
- 27. ¿Qué es lo que te gusta en tus estudios?
- 27.1. Sí
- 27.2. No
- 27.3. Porque
- 28. Co je to co tě baví na tvých studiích?
- A)El entretenimiento
- B)Conocimiento adquirido
- C)Los compañeros de clase y profesores,
- D)La oportunidad de tener un mejor estilo de vida,
- E)Qué los padres estén orgullosos de ti
- 29. ¿Con qué frecuencia vas a la escuela?
- A)Si no has ido cuales son los motivos?
- B) Si no va, habra sanciones?

- 30. Qué haces en tu tiempo libre?
- 31. ¿Le gustaría entrar a la universidad?
- 31.1. Sí
- 31.2. No

32. Si la respuesta es sí ¿Tiene preocupaciones acerca de los estudios universitarios, en caso afirmativo exactamente?

G SALUD

33. Descríbeme tus hábitos alimenticios desde por la mañana hasta por la tarde.(Dime cómo comes)

33.1. ¿Cuando estás en la universidad, se come de manera diferente de lo habitual?

34. ¿Tiene algún problema de salud?

35. ¿Suele enfermarse a menudo?

36. ¿Con qué frecuencia ocurre esto?

37. ¿Con qué frecuencia ocurre esto?

38. ¿ Te ha impedido ir a la escuela?

Muchas gracias tu información es valiosa

B) Česká verze

A Okruh identifikace: Osobní údaje

Jméno

1. Kolik je ti let
2. Jsi žena/muž
3. Jaká je tvoje národnost ?(kečuánská,peruánská)
4. Jaké tvoje nejvyšší dosažené vzdělání?
5. Kde žiješ (z jaké si komunity)?

B Mobilita

6. Jak daleko je škola od tvého domova?
7. Jakým způsobem se dopravuješ do školy? (pěšky, na koni, na oslovi, autobusem)
 - 7.1. Jak dlouho ti to trvá?
 - 7.2. Je problém doprava ?

C Budoucnost

8. Byl by si ochotný se kvůli studiu vysoké školy přestěhovat do jiného města ?
 - 8.1. Ano
 - 8.2. Ne
 - 8.3. Proč
9. Kde si představuješ, že strávíš velkou část svého života?
 - 9.1. Ve tvém distriktu
 - 9.2. Na jiném místě
 - 9.3. Proč?
10. Jak si představuješ svoji profesní budoucnost?
 - 10.1. Čím chceš být?
 - 10.2. Kde chceš pracovat?
 - 10.3. Jak víc by ses chtěl realizovat profesionálně?
11. Jak si představuješ svůj osobní život?
 - 11.1. Daleko od rodiny nebo s ní?
 - 11.2. Vrátil by ses do Ccorcy?
12. Kdo tě ovlivnil ve tvých studiích?
13. Kdo tě přivedl na tyto myšlenky?

D Okruh jazyková bariéra:

14. Myslíš si, že umět španělsky je důležitým předpokladem pro studium na vysoké škole?
 - 14.1. Ano
 - 14.2. Ne
 - 14.3. Proč?
15. Myslíš si, že umíš španělsky tak dobře, aby ses dostal na vysokou školu ?
 - 15.1. Ano

- 15.2. Ne
- 15.3. Tvůj názor
- 16. Stál by si o to mít možnost studovat vysokou školu v kečuánštině?
 - 16.1. Ano
 - 16.2. Ne
 - 16.3. Proč?
- 17. Studoval si bilingvní školu ?
 - 17.1. Ano
 - 17.2. Ne
 - 17.3. Jak se ti to líbilo?

E Okruh rodina/přátele:

- 18. Jaká je profese tvých rodičů ?
 - 18.1. Čemu se věnují?
- 19. Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání tvých rodičů (mají vysokoškolský titul)?
 - 19.1. Ano
 - 19.2. Ne
 - 19.3. Proč
- 20. Pomáhají ti rodiče se studiem? Jak tě rodiče podporují ve vzdělávání?
 - 20.1. Ano
 - 20.2. Ne
 - 20.3. Jak se ti to zdá?
- 21. Máš starší přátele, kteří studují na vysoké škole?
 - 21.1. Ano
 - 21.2. Ne
 - 21.3. Jaký je tvůj názor na to?
- 22. Jsou příkladem pro tebe a tvoje přátele.
 - 22.1. Ano
 - 22.2. Ne
 - 22.3. Proč?
- 23. Mluvíš s nimi o studiu?
 - 23.1. Ano
 - 23.2. Ne
 - 23.3. Co si o tom myslíš?
- 24. Studuje někdo ve tvé rodině na vysoké škole?
 - 24.1. Ano
 - 24.2. Ne
- 25. Co si o tom myslíš?

F Motivace:

- 26. Co tě motivuje studovat ?
- 27. Baví tě studium na střední škole v Ccorce?
 - 27.1. Ano

27.2. Ne

27.3. Proč

28. Co je to co tě baví na tvých studiích?

- A) Zábava
- B) Získané poznatky
- C) Spolužáci a učitelé
- D) Možnosti mít lepší životní styl
- E) To, že jsou na mě rodiče hrdí

29. Jak často chodíš do školy?

- A) Pokud se nedostavíš do školy, z jakých důvodů?
- B) Když nepřiđeš, je za to nějaký postih?

30. Jak trávíš volný čas?

31. Chtěl by si studovat na vysoké škole?

31.1. Ano

31.2. Ne

32. Jestli je odpověď ano, máš obavy ze studia na vysoké škole, pokud ano, z čeho konkrétně?

G Výživa/Zdraví/nemoci:

33. Popiš mi své stravovací návyky od rána do večera (Popiš mi, jak jíš)

33.1. Když jsi ve škole, stravuješ se jinak než obvykle?

34. Máš nějaké zdravotní komplikace?

35. Býváš často nemocný?

36. Jak často si nemocný?

37. Jak dlouho býváš nemocný?

38. Zabraňuje ti tvůj zdravotní stav chodit do školy?

Otevřené otázky

Čím by si chtěl být?

Kolik máš sourozenců?

Jsi nejstarší?

A jako nejstarší sestra jdeš příkladem?

Jak by sis přále aby tvůj okres vyadal za několik let?

Co by se mělo zlepšit?

Příloha II: Fotografie a mapa z navštívených míst

Politický sněm ve venkovském odlehlém regionu v horách poblíž Cuzca

Zdroj: Vlastní zpracování

Distrikt Ccorca

Zdroj: Zpracoval Berner Barcena Luz

Příloha III: Počet obyvatel v komunitách a počet vzdělaných

COMUNITIES	TOTAL	MALE	FEMALE
Ccarhuis	195	98	97
Ccorcca Ayllu	222	110	112
Ccorimarca	194	97	97
Cusibamba	482	220	262
Huayllay	201	99	102
Ccoyac	226	113	113
Rumaray	194	98	96
Totora	318	166	152
C. P. Ccorca	311	149	162
TOTAL	2343	1150	1193

Zdroj: INEI - Censo Nacional 2007 (43)

	Celkem	Bez vzdělání	Předškolní vzdělání	Základní škola	Střední škola	Nedokonalé vyšší vzdělání	Dokonalé vyšší vzdělání	Nedokonalé vyšší vzdělání Univerzitní	Dokonalé vyšší vzdělání univerzitní
Ccorca	2169	644	57	1157	285	10	7	6	3
Muži	1052	220	33	609	177	4	2	5	2
Ženy	1117	424	24	548	108	6	5	1	1
Centrum	583	153	15	274	123	6	6	4	2
Muži	288	55	7	151	68	2	1	3	1
Ženy	295	98	8	123	55	4	5	1	1
Vzdálené oblasti	1586	491	42	883	162	4	1	2	1
Kečua	1471	473	40	822	130	4	-	1	1
Aymara	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Kastilština	111	15	1	61	32	-	1	1	-
Ještěmý/hlučný	2	2	-	-	-	-	-	-	-
									-
Muži	764	165	26	458	109	2	1	2	1
Kečua	677	153	26	410	84	2	-	1	1
Kastilština	85	10	-	48	25	-	1	1	-
Ještěmý/hlučný	2	2	-	-	-	-	-	-	-
									-
Ženy	822	326	16	425	53	2	-	-	-
Kečua	794	320	14	412	46	2	-	-	-
Aymara	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Kastilština	26	5	1	13	7	-	-	-	-

Zdroj: INEI - Censo Nacional 2007 (43)

Příloha IV: Rozhovor s ředitelkou nadace Inka

„Dnes ty mně, zítra já tobě“. Častou větu, kterou slyšíte v Peru, když požádáte o rozhovor nebo o radu zná moc dobře i Olga Vilímková, zakladatelka nadace Inka v České republice. Setkání s Olgou, které proběhlo 14. 3. 2016 ve 12 hodin, kde mi bylo sděleno, že v rámci vzdělávání komunitu nejvíce ovlivňují „Leaders“ což jsou studenti z chudších komunit, kteří vystudují v Peru a poté se vrátí do oblasti a rozvíjí ji. Podporuje studium na vysoké škole, podle jejích slov je v Peru přehnané množství středních škol. Její nadace podporuje studium na vysoké škole, sama působila jako učitelka v Peru (publikace Učitelkou v Peru), více než 20 let žila v Peru a stále s nimi udržuje kontakt, dopisuje si s místními indiány a vede je ke vzdělání. „Vidím největší smysl v podpoře vysokoškolského vzdělání.“ Dle jejího názoru je důležité podporovat studenty i v řemeslnických profesích, protože tak se stávají profesionály, kteří získávají větší sociální status. Její nadace se věnuje i adopci. Na otázku co jim já mohu přinést, odpověděla vzor. Vzor, kdy chodíme včas, vzor kdy studujeme, přemýšlíme, diskutujeme a vnášíme vzdělání do života místních lidí. Jen tak se může místní komunita rozvinout. Velmi potřebnou profesí je psychologie, ale je důležité, aby to byl vždy vystudovaný člověk z místní komunity. Nadace Inka také podpořila vzdělání místní studentky, která obdržela dotaci ke studiu v České republice, k tomu Olga zaujmula vcelku negativní postoj, preferuje pracovat s komunitou přímo na místě. Stalo se totiž, že se studentka do Peru již nevrátila a způsob realizace spíš hledá v uplatnění se tady v České republice. Na otázku zahraničních dobrovolníků v místních komunitách nereagovala moc pozitivně, dobrovolníci jsou jakýmsi příživníky místní vesnice, jde spíše o turistiku nebo styl poznání místní komunity. Mnohdy může dobrovolnictví místním lidem spíš ublížit než pomoci. Olga ve své knize učitelkou v Peru předává své zkušenosti z oblasti Pucamarca, kde působila. Popisuje nadšení místních lidí z výletů, které pořádali, což je neobvyklé pro Peru a zvláště pro děti z chudých oblastí (Olga Vilímková 2016, osobní sdělení). Dle mého názoru cestování a výlety pomáhají rozvíjet lidskou představivost. Nebylo by ani špatné, kdyby děti měly možnost dopisovat si a volat si s našimi studenty a přiblížit si tak navzájem odlišný způsob života. Cestování a poznávání odlišných národů rozvíjí naši osobnost, fantazii, pomáhá v seberealizaci a duševním rozvoji.